

PRIMORSKI DNEVNIK

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 276 (9278)

TRST, četrtek, 27. novembra 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Gvucu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

PADALCI SO SE UMAKNILI IZ VSEH LETALSKIH OPORIŠČ, KI SO JIH V TOREK ZASEDLI

Vladne čete popolnoma nadzorujejo položaj v Portugalski Costa Gomes razpustil COPCON in premestil Otela De Carvalho

**Aretiranih 36 upornih častnikov - V Lizboni še vedno v veljavi pripravno stanje
Vlada vrnila «Radio Renascenca» cerkvenim oblastem - Desničarski zločin v Portu**

LIZBONA, 26. — Po večerajšnji izredni napetosti, ki je zajela vso Portugalsko, potem ko so padalci zasedli vrsto letalskih oporišč in je predsednik Costa Gomes prevzel poveljstvo nad enotami oboroženih sil libonskega področja ter na tem območju proglasil stanje pripravljenosti ter policijsko uro, se je položaj danes nekoliko pomiril. Čete, ki so ostale zveste vladi in svetu revolucije, popolnoma nadzorujejo položaj. Med današnjimi najpomembnejšimi dogodki, naj omenimo razpustitev poveljstva za notranjo varnost COPCON ter odstavitev njegovega poveljnika generala Saraiva De Carvalha. Do razpusta COPCON je prišlo, kot poročajo iz Lizbone, zaradi odpora, ki so ga njegovi člani nudili vladnim četam. Dežurni častnik COPCON je danes zjutraj izjavil, da bo general De Carvalho prevzel drugo dolžnost, trenutno pa naj bi bil v svojem stanovanju.

Pri tem je treba dodati, da je Costa Gomes, potem ko je včeraj prevzel poveljstvo nad vsemi enotami na libonskem območju, dejansko vzel oblast prav generalu De Carvalhu, ki je bil še poveljnik libonskega območja.

Vladne čete v glavnem niso naletele na odpor pri upornikih. Edini odpor so ga nudile enote vojaške policije in pri tem je prišlo v neposredni bližini predsedniške palače Belem do streljanja med policijo in diverzanti polka iz Amadore, ki so izstrelili proti vojašnici vojaške policije nekaj granat iz minometov, potem ko so policiji zavrnili ultimatum, ki se je iztekel ob 8. uri.

Generalni štab portugalskih oboroženih sil je objavil komunikacije, ki so ga prebrali tudi po televiziji in v katerem je rečeno, da je poseg vladi zvestih diverzantov iz Amadore prispeval k normalizaciji položaja, ki ga sedaj trdno nadzorujejo. Diverzanti so prevzeli nadzorstvo in poveljstvo portugalskega letalstva v oporišču Montesanta, v oporišču št. 5 v Monte Reale, v oporišču št. 2 v Oti, v generalnem štabu letalstva v Lizboni in v libonskem polku vojaške policije.

Vladi zveste enote nadzorujejo tudi znani libonski polk lahke artilerije «Ralis», znan po svojih simpatijah do skrajne levice. 14 oklepnih vozil konjeniške šole v Santaremu pod poveljstvom kapetana Salgueira Maia je danes obkrožilo vojašnico «Ralis». Vsa težka oprema tega polka leži trenutno na dvorišču vojašnice, ki jo nadzorujejo tudi s helikopterji. Namestnik poveljnika artilerijskega polka major Denis De Almeida se je že predstavljal generalnemu štabu oboroženih sil, kamor so ga poklicali, ni pa še jasno, kaj je s poveljnikom polka polkovnikom Lealom De Almeida. V prihodnjih urah se bodo morali tudi vojniki in častniki «Ralis» izreči ali za nadaljevanje upora, kar bi pomenilo spopad z oklepnimi vozili, ki nadzorujejo vojašnico, ali pa se odreci svoji pobudi. Popoldne so demantirali vesti, po katerih naj bi postavili barikade v industrijskem področju Lizbone, na južnem bregu Taga v podporo libonskemu polku lahke artilerije.

Aktivne naj bi ostale samo še nekatere uporne skupine pri Setubalu, industrijskem mestecu kakih 50 km od Lizbone ter v Évori, mestu v severovzhodni Portugalski.

Vladne oblasti so medtem posredovale nekatere informacije v zvezi s proglasitvijo stanja pripravljenosti na libonskem območju. Sedaj je mogoče aretirati sumljive državljane brez mandata, opravljati hišne preiskave prav tako brez mandata ter podvreči cenzuri vsa sredstva obveščanja in prepovedati javne shode. Poleg tega so oblasti doletale, da morajo veltrogovine racionirati prehranske proizvode, da bi preprečili pojav kopčenja zalog.

Iz Porta poročajo, da je poveljstvo sklenilo premestiti nekatere oddelke pehote in oklepne konjenice na jug. Podoben sklep naj bi sprejelo poveljstvo osrednjega vojaškega območja. V Portu je medtem prišlo do nekaterih desničarskih izgovorov, pri čemer je bil sindikalni predstavnik Antonio Almeida Da Silva ubit, drugi pa ni bil hudo ranjen. Do zločinskega dejanja je prišlo, ko je skupina sindikalistov stopila iz sedeža steklastih delavcev, ki so ga se dni delavci zastražili. Sindikaliste je napadla oborožena tolpa, ki je takoj zatem zbežala. V teku noči je prišlo v Portu in v nekaterih bližnjih središčih do atentatov.

«Radio Renascenca», last portškega patriarhata, katerega sedež so oblasti junija zapčale, je danes obnovila svoje delovanje. Vladne oblasti so oddajnik namreč vrnilo lastnikom.

Kar zadeva spodleteli upor padalcev, trdijo v Portu, da je podpril poveljnik COPCON General De Carvalho, ki pa se v zadnjem trenutku umaknil in tako je povzročil propad tega poskusa. Včerajšnji in današnji dogodki so terjali aretacijo 36 častnikov, med katerimi so skrajni vsi pripadniki bivele pete divizije generalnega štaba. V palači Belem sta kot kaže tudi poveljnik in njegov namestnik libonskega polka lahke artilerije, nekatere vesti pa govorijo, da je tudi general De Carvalho v predsedniški palači na raz-

Tanki oklopnih enot, ki so ostale zveste osrednji vladi, nadzorujejo poti, ki peljejo v Lizbono. (Telef. ANSA)

SKLEP DRUŽBE LEYLAND INTERNATIONAL V LONDONU

Zaprta tovarna Leyland Innocenti ki je proizvajala avtomobile «mini»

4500 delavcev brez dela v Lambrateju pri Milanu - Delavci zasedli tovarno - Sindikati zahtevajo, naj vlada prepreči zaporo tovarne

MILAN, 26. — Vest, da je glavno ravnanje družbe «Leyland International», ki ima svoj sedež v Londonu, danes sklenilo zapreti podjetje Leyland Innocenti v Lambrateju pri Milanu, je zbudila splošen odpor v milanskih delavskih organizacijah, obenem pa veliko zaskrbljenost v vseh gospodarskih in političnih krogih. Z zaporo tovarne Leyland Innocenti, kjer so proizvajali v glavnem znameniti avtomobil «mini», lahko zgubi delo 4500 delavcev. Zato je milanska sindikalna federacija sporazumom z vsedravnim sindikalno federacijo dala pobudo za takojšnjo splošno skupščino delavcev v podjetju, na kateri so sklenili zasedati tovarno. Na skupščini so izjavili, da bodo preprečili vstop iz tovarne kakršnegakoli materiala ali katerekoli tovarniške imovine.

Sindikalne organizacije CGIL, CIL in UIL poudarjajo, da bo z zaporo tovarne izgubilo delo 4500 delavcev. Zato so sklenili zasedbo tovarne.

DANES

Vladi zveste enote portugalskih oboroženih sil so prevzele nadzorstvo nad vsemi letalskimi oporišči in drugimi pomembnimi strateškimi točkami, ki so jih v torek zasedli padalci. Med ostrimi ukrepi, ki jih je sprejel predsednik republike Costa Gomes, je tudi razpustitev vojaške policije COPCON. Dosedanji poveljnik celinskega operativnega korpusa general De Carvalho je bil baje pripravljen na predsedniški palači, kjer je skupaj z drugimi upornimi častniki na razpolago predsedniku republike. Na vsem libonskem območju je še vedno v veljavi stanje pripravljenosti.

Mednarodna družba Leyland International, ki ima sedež v Londonu, je včeraj sklenila zapreti tovarno avtomobilov Leyland Innocenti v Lambrateju pri Milanu. V tovarni je zaposlenih 4.500 delavcev, ki so doslej v glavnem gradili znani avtomobil «mini». Delavcem grozi odpust z dela, če ne bo vlada v najkrajšem času našla sporazumno z italijanskimi avtomobilskimi družbami ugodno rešitev, kot to zahtevajo sindikalne organizacije. Sklep o zapori tovarne je vzbudil veliko ogorčenje med delavci, ki so zasedli vse tovarniške obrate, da bi preprečili odhod ali odvoz kateregakoli materiala in imovine. Sporočajo, da so se na ministrstvu za industrijo danes že pogovarjali s Fiatom in da bodo dali nove pobude, da se ohrani tovarna, v kateri naj bi po možnosti preuredili proizvodnjo in s tem zagotovili delo prizadelem delavcem.

varne, ker menijo, da je treba odločno odgovoriti na zahteve, da se prepreči brezposelnost tolikšnega števila delavcev.

Sindikalne organizacije so takoj sporočile vladi, da je treba za tovarno Leyland Innocenti poiskati čimprej rešitev v okviru proizvodnje prevoznih sredstev. Za uresničitev tega predloga sindikati pravi, da je treba takoj zainteresirati vsa podjetja, ki poslujejo na področju avtomobilske industrije in prevoznih sredstev. Vlada mora dati točne predloge tako v pogledu bodočih proizvodnje, kot glede finančne uprave podjetja.

Iz Turina poročajo, da je bil danes na pobudo Fiata v Rimu sestanek na ministrstvu za industrijo, na katerem je pooblaščen upravitelj družbe Fiat Umberto Agnelli razpravljal z ministrom Donat Cattinom in ministrom za delo Torosom o vprašanju, ki se tičejo krize tovarne Leyland Innocenti. Umberto Agnelli je izjavil, da je Fiat na razpolago brez obveznosti, vzeti v pomoč predlog sindikalnih organizacij, da se skupno začne proučevati morebitna rešitev vprašanja milanske tovarne.

V Londonu je ravnanje Leyland International objavilo sporočilo, v katerem trdi, da so se v milanski tovarni Leyland Innocenti ustvarili nevezniški pogoji zaradi krize prodaje avtomobilov in velikega primanjkljaja podjetja. Mednarodna družba tudi pravi, da je skušala rešiti to vprašanje najprej s predlogom, da se odpusti z dela 1500 od 4500 delavcev. Ker pa ni bilo mogoče priti do nobenega dogovora, pravi britanska mednarodna družba, je padel sklep, da se zapre milanska tovarna.

Zaporo tovarne Leyland Innocenti je imela takojšen odmev v vseh političnih krogih. Namestnik tajnika PSI Mosca je takoj naslovil na predsednika vlade in na ministra za proračun in gospodarsko načrtovanje vprašanje, v katerem želi vedeti, upoštevač resen položaj na področju zaposlitve in proizvodnje, ki je nastal zaradi zapore Innocenti Leyland, ali se jima ne zdi potrebno, da čimprej skličejo sestanek vseh avtomobilskih družb, da se zavarujejo koristi delavcev, državnega gospodarstva in avtomobilske industrije v sedanjem resnem gospodarskem položaju. Komunistični poslanec D'Alena pa je vprašal ministra za industrijo, kakšne ukrepe namerava sprejeti, da se reši vprašanje tovarne v Lambrateju s preureditvijo njene proizvodnje v skladu s potrebami novega industrijskega in gospodarskega razvoja v državi. Komunistični poslanec zahteva sklenitev čimprejšnjega sestanka z zasebnimi avtomobilskimi družbami za rešitev vprašanja Leyland Innocenti.

Minister za industrijo Donat Cattin pa je danes zahteval od zunanjega ministra, da pošlje britanski vladi formalno protestno noto zaradi sklepa britanske mednarodne družbe, da zapre tovarno Leyland Innocenti. Ministrstvo za industrijo sporoča, da je omenjena odločitev eno-

stranska, zlasti zaradi obveznosti, ki jih je omenjena družba nedavno prevzela, da se premosti celotno vprašanje odpusta z dela 1500 od 4500 delavcev.

Ministra za delo in industrijo Toros in Donat Cattin sta imela danes vrsto sestankov, na katerih so razpravljali o možnosti rešitve milanske tovarne. V tej zvezi je ministar Toros sklical za jutri na ministrstvu za delo sestanek vseh prizadelem sindikalnih predstavnikov. Sestanka se bo udeležil tudi minister za industrijo.

Medtem pa so prizadeti delavci na skupščini sporočili, da so popolnoma na razpolago za katerikoli stvarni predlog za preureditev proizvodnje z novimi javnimi in zasebnimi kapitali, da se ohranijo vsa delovna mesta. Zato so se delavci obrnili na lombardijsko deželno upravo in na milanske krajevne uprave, naj dajo takoj svoj prispevek za čimprejšnjo ugodno rešitev tega vprašanja.

SKLEPI ZASEDANJA VSEDRŽAVNEGA SVETA KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

Od 4. do 8. marca vsedržavni kongres stranke

Moro zavrača pridružitve KPI vladnim odgovornostim - Odnosi s PSI - Trenutno ni nobene demokratične alternative sedanjí vladi»

Predsednik vlade Moro

RIM, 26. — Na zasedanju vsedržavnega sveta krščanske demokracije so danes sprejeli predloge tajnika Zaccagninija v zvezi s sklenitvijo prihodnjega vsedržavnega kongresa stranke in dolocili, da bo kongres krščanske demokracije od 4. do 8. marca leta 1976 v Rimu. Kongres bo na temo: «Nova obveznost krščanske demokracije za politično svobodo, za demokratično jamstvo, za socialno pravico ter za ohranjanje napredka italijanskega naroda».

Vsedržavni svet je sprejel tudi nekatere spremembe strankinega statuta, ki se nanašajo predvsem na način glasovanja pri izbiri delegatov za kongres. V bistvu spremembe ne vnašajo velikih novosti razen te, da bodo sekcijske volitve delegatov tajne.

Danes se je nadaljevala razprava o poročilu tajnika Zaccagninija. Najbolj zanimiv in obsežen je bil posebek predsednika vlade Mora. Začetku je pohvalil Zaccagninijevo uvodno poročilo in mu izrazil prijaznost, da je imel pogum sprejeti takšno mesto v trenutku, ko je bila stranka v največjih političnih in organizacijskih težavah. Moro je dejansko začel razpravo o položaju in politiki stranke, ki se bo zaključila na kongresu.

Predsednik vlade je zelo obširno govoril o dosedanjih politiki krščan-

ske demokracije v vseh povojnih letih, o njenih dobrih in slabih lastnostih in prišel pri tem do zaključka, da krščanska demokracija je bila in ostane vedno ljudska in demokratska stranka.

Prav zaradi tega svojega značaja ne more zapirati oči pred vlogo komunistične partije v današnji italijanski družbi. Moro je dejal, da krščanska demokracija ne more iti mimo velikih političnih in socialnih sprememb v državi v zadnjem obdobju in da mora iti v koraku z zgodovino.

Precejšen del govora je Moro posvetil sodelovanju krščanske demokracije z ostalimi demokratičnimi strankami, predvsem pa s socialistično, socialdemokratsko in republikansko stranko, s katerimi je toliko let sodelovala v koalicijski levici, ki se je sedaj začelo prekinjati. Potem ko je obžaloval to dejstvo, je dejal, da ni upravičena polemika, ki se sešaj vodi proti socialistični stranki. Poudaril je, da ima socialistična stranka nenadomestljivo vlogo v italijanski demokraciji. Moro je v bistvu poudaril, da je KD imela vedno preferencialni odnos do socialistov.

Takoj nato je opozoril, da v sedanjem novem položaju ni mogoče spregledati naraščajoče navzočnosti in vpliva komunistične partije po volitvah 15. junija. Ugotovil je, da med prejšnjim in sedanjim zasedanjem vsedržavnega sveta KD ni

več mnenju lahko koristil le zelo majhnemu številu političnih jetnikov.

V svoji izjavi, ki jo je objavil v Parizu, trdi španski demokratični odbor, organizacija, ki združuje številne demokratične opozicijske stranke, da gre za žalitev vseh španskih demokratov. Protiteroristični zakon, ki zadeva vse demokratične špance, je še vedno v veljavi, trdi odbor. V najboljšem primeru bi pomenila pomilostitev zgolj zmanjšanje kazni, politični jetniki pa bodo po veliki večini ostali v frankističnih zaporih. Tudi glasnik španskega demokratičnega odbora je dejal, da je celo Franco večkrat privolil v pomilostitve, ki so bile mnogo bolj obširne od sedanjih. Gre samo za politični manever Juana Carlosa, čigar namen je preslepiti špansko in evropsko javnost.

Vodja španske socialistične stranke Enrique Tierno Galvan, znan profesor prava, se tudi strinja z ugotovitvijo, da je pomilostitev zelo omejena. Nikakor ne morem soglašati, ki je dejal Tierno Galvan, s tistimi, ki trdijo, da se je začelo novo obdobje za Španijo. Zakoni proti terorizmu so tako strogi, da triletna pomilostitev ne koristi praktično nikomur.

Španski uradni krogi pa poudar-

jajo, da je pomilostitev, ki jo je proglasil Juan Carlos, izredno demokratični ukrep. V podkrepitev svoje trditve so izjavili, da bodo s to pomilostitvijo sindikalni predstavniki, kot so Marcelino Camacho, Nicolas Sartorius in nekateri drugi, dosegli svobodo, kot tudi vsi oni, ki niso zapleteni v teroristična dejanja.

V komentarju o pomilostitvi izraža pariški dnevnik «Le Monde» svoje pomisleke, saj nihče ne ve, koliko od več tisoč političnih jetnikov, ki so zaprti v frankističnih zaporih, bodo spustili na svobodo. O tem bo moralo sklepati špansko sodstvo, ki se ni nikoli odlikovalo po velikodušnosti.

BEOGRAD, 26. — V svojem dopisu iz jugoslovanskega glavnega mesta poroča italijanska tiskovna agencija ANSA, da je ameriški predsednik Ford naslovil na jugoslovanskega predsednika Tita poslanico, v kateri trdi, da ZDA podpirajo jugoslovansko neodvisnost, omejevali celovitost ter politiko nevtrarnosti. To naj bi bila vsebina čestitk, ki jih je Ford poslal Titu ob jugoslovanskem državem prazniku 29. novembra. Šef Bele hiše izraža tudi gotovost, da se bodo ameriško - jugoslovanski odnosi še okrepili.

PO POROČILU MINISTRA VISETINIJA

V senatu so odobrili malo davčno reformo

Za reformo so glasovale stranke, ki podpirajo vlado, komunisti so se vzdržali, misovci in liberalci pa so glasovali proti

RIM, 26. — Senat je danes drugič razpravljal o mali davčni reformi. Po kratki razpravi, ki se je razvila po obrazložitvi zadevnega zakona finančnega ministra Visentinija, so za malo davčno reformo glasovali senatorji krščanske demokracije, socialistične, socialdemokratske in republikanske stranke. Komunisti in neodvisna levica so se vzdržali glasovanja, proti so glasovali misovci in liberalci.

Drugače glasovanja o mali davčni reformi v senatu je prišlo zato, ker je poslanska zbornica odobrila reformo z nekaterimi popravki, potem ko je senat že odobril. Zato je moral senat ponovno razpravljati predvsem o popravkih. Zaradi tega ni prišlo do velike razprave, zlasti pa ne do glasovalnih izjav.

Reforma se nanaša predvsem na ureditev vprašanja obdavčitve združenih dohodkov moža in žene, na zmanjšanje nekaterih alikvot za obdavčitev plač in še na nekatere druge ugodnosti za davkoplačevalce, ki so v delovnem odnosu. Do teh sprememb je prišlo zaradi inflacije, ki je znatno zmanjšala kupno moč delavskih plač.

Sindikati zahtevajo ukrepe za zagotovitev zaposlitve

RIM, 26. — Tajništvo sindikalne federacije je poslalo predsedniku vlade Moro brzojavko, ki so jo podpisali trije glavni tajniki, v kateri zahtevajo čimprejšnji sestanek, da proučijo položaj, ki je nastal v nekaterih velikih industrijskih podjetjih kot so Montedison, Pirelli, Innocenti Leyland, Singer in druga. Sindikati zahtevajo, da se takoj sprejmejo ukrepi, proti nameravani zmanjšanju proizvodnje v omenjenih podjetjih in s tem zmanjšanju števila zaposlenih.

Intersind negativno ocenil zahteve kovinarskih sindikatov

RIM, 26. — Izvršni odbor Intersinda je danes v Rimu razpravljal o sindikalnem položaju v državi. Še posebno pa o zahtevah, ki jih postavljajo sindikati kovinarskih delavcev za obnovo delovne pogodbe. Sporočilo, ki so ga objavili po sestanku pravi, da so člani izvršnega odbora Intersinda zaskrbljeni ugotovitvi, da so te zahteve izredno velike, zlasti še zaradi dejstva, da je sindikalna federacija napovedala, da bo kmalu zahtevala začetek razprave o povišanju strošne doklade za vse delavce. Sklenili so, da bodo ta vprašanja na prihodnji seji bolj poglobili. Kljub temu pa so ugotovili, da sindikalne zahteve bodo močno vplivale na podražitev dela. Zato so izrazili zaskrbljenost zaradi splošnega gospodarskega položaja podjetij, ki so vključena v Intersind.

Protestne stavke uslužbencev RAI-TV

RIM, 26. — Uslužbenec RAI so danes stavkali po tri ure ob vsaki delovni izmeni v znak protesta proti zavlačevanju imenovanja novih voditeljev pri RAI-TV. Imenovati jih mora upravni svet, ki se že dlje časa ukvarja s tem vprašanjem in ga ne more rešiti zaradi notranjih spora. Časnikarji RAI-TV pa so sporazumno s časniškarsko zvezo in svojim sindikatom sklenili, da bodo od jutri opoldne do 3. decembra pripravljali samo časniškarske vesti za pravilno in televizijo in se ne bodo neposredno udeležili radijskih in televizijskih oddaj.

VARSAVA, 26. — Ameriški minister za kmetijstvo Butz je prišel na štiridnevni uradni obisk v Varšavo, kamor ga je povabil njegov poljski kolega Barcikowski. Namen Butzovega obiska je okrepiti sodelovanje med obema državama na področju kmetijstva. Med svojim obiskom v Poljski se bo ameriški minister sestel tudi z drugimi predstavniki poljske vlade.

TRŽAŠKI DNEVNIK

PROTESTI IN OGORČENJE PO PREDLOGU DEŽELNE UPRAVE O ŠOLSKIH OKRAJH

PONOVNO POUČARJENA ZAHTEVA
PO SLOVENSKEM ŠOLSKEM OKRAJUSkupna seja zavodnih svetov znanstvenega in klasičnega liceja
Enotna resolucija staršev in šolnikov srednje šole «I. Cankar»

Predlog deželne uprave o teritorialni razdelitvi na šolske okraje, o katerem smo poročali v včerajšnji številki našega lista, je povzročil v slovenski javnosti, zlasti med starši in šolniki, ogorčenje in prve reakcije te proteste, katerim se bodo v prihodnjih dneh prav gotovo pridružili še drugi, tako na Tržaškem kot na Goriskem. Vprašanje je zelo pereče, ker gre za važno zadevo in je rok za predložitev zahtevnih pripomb ter predlogov zelo kratek. Kot smo že poročali, morajo namreč pokrajinske in občinske uprave ter periferne šolske oblasti izročiti pismeno svoja mnenja in predloge do 15. decembra.

Za ustanovitev samostojnega slovenskega šolskega okraja, kot smo že večkrat in sproti poročali, so se zavzeli tudi šolski sveti vseh stopnj. Zdjaj pa to svojo upravičeno zahtevo ponovno poudarjajo. Tako sta spet poudarila zahtevo po slovenskem šolskem okraju in ustanovitvi slovenskega industrijskega šolskega zavoda zavodni svet klasičnega liceja in zavodni svet znanstvenega liceja «France Prešern», ki sta se včeraj sestala na skupni seji. Odborili so pravilnik in razpravi o skupnih vprašanjih, pretežni del živahne diskusije pa se je nanašal prav na predlog deželne uprave o šolskih okrajih. Tak predlog oba šolska zavoda svetla odločno odklanjata, kar je žaljiv in sploh ne upošteva obstoja in specifičnih problemov slovenskega šolstva v Italiji. Zato bodo na deželno upravo spet naslovili svojo skupno resolucijo, kot spomnili.

Sinoči so se zbrali tudi starši in šolniki slovenske srednje in nizke šole pri Sv. Jakobu in so na predlog zavodskega sveta soglasno odborili naslednjo resolucijo glede slovenskega šolskega okraja:

«Starši in šolniki slovenske nižje in srednje šole Ivan Cankar pri Sv. Jakobu v Trstu, zbrani na redni skupščini, ogorčeno zavračamo predlog deželne uprave o šolskih okrajih, ki v kulturne dejavnosti glede razdelitve šolskih okrajev. Kot je znano, v osnutku predloga o ozemelski opredelitvi šolskih okrajev v delu Furlanji - Julijski krajini, slovenska narodnostna skupnost in slovenska šola nista niti z besedico omenjeni. Slovenske šole in področje, na katerem žive Slovenci v Italiji, pa so razbite na štiri, oziroma kar na šest šolskih okrajev.

Ta predlog je povsem neustrezen za razvoj in za demokratizacijo slovenske šole, za uveljavljanje pravic slovenske narodnostne skupnosti in za njeno vključevanje v družbeno socialno stvarstvo.

Starši in šolniki nižje srednje šole Ivan Cankar zato odločno zahtevajo:

PO URADNEM ODSTOPU ODBORA IN ŽUPANA

TUDI OBČINSKA KRIZA
BO DOLGA IN TEŽAVNA

Socialist Pesante za takojšnjo rabo slovenskega sveta

Tržaški občinski svet je na svoji 10. seji seji skoraj soglasno sprejel na znanje odstop občinskega odbora in župana Spaccinija. Vdružila sta se samo bivši republikanec in še edini uradno preostali odbornik Gasperini ter independentist Marchezich. S tem je zaključeno dolgoletno razdobje levosredinske uprave v tržaški občini. V teh dneh se bodo pričeli razgovori, kot je to v daljšem posegu na zadnji seji občinskega sveta že napovedal tajnik KD Rinaldi.

Tudi na tej zadnji seji so ostro prišla do izraza nasprotujoča si stališča socialistov in komunistov ter demokratiziranih, zaradi katerih je res težko premostiti krizo. Dejstvo je namreč, da socialisti odločno zagovarjajo nov način upravljanja s široko osnovo, kot je to obrazložili socialistični svetovalec prof. Pesante in pravijo, da je to njihov osnovni pogoj za nadaljnje sodelovanje pri upravi. V tem okviru je prof. Pesante tudi govoril o pravicah slovenske narodnostne skupnosti in Italiji, o globalni zaščiti in še posebej o pravicah do rabe slovenskega v občinskem svetu. Prof. Pesante je dejal, da se je politični položaj slabšal še pred 15. junijem in to tudi zato, ker krščanska demokracija ni pristajala na rešitev nekaterih važnih vprašanj, med katerimi je prav raba slovenskega v občinskem svetu.

Zadnji govorilnik, pokrajinski tajnik KD Rinaldi, ni omenil specifičnih slovenskih problemov, temveč je svoj precej dolg govor posvetil predvsem orisu Zaccagninijeve linije «konfrontacije» s komunisti, ki naj pomeni ohranitev razlike med večino in opozicijo in zavračanje neposrednejšega sodelovanja komunistov pri upravljanju.

O ostalih posegih v občinskem svetu smo že poročali, oziroma objavljamo na 4. strani daljši povzetek govora komunističnega svetvalca Cancianija o pravicah Slovencev.

Prizadevanja za ohranitev tipične kraške arhitekture

Pod predsedstvom deželne odbornika za naravna in kulturna bogastva Mizuau se je te dni sestala študijska komisija za okrasno hišo, ki jo sestavljajo župani oziroma njihovi namestniki iz tržaške, devinske in krasne arhitekture. V preteklem tednu se je vodstvo trgovinske zbornice dvakrat sestalo in obravnavalo vrsto prejšnjih problemov iz okvira tržaškega in širšega gospodarstva. Še posebno skrb so pri tem posvetili vprašanju bodoče proste cone na tržaškem Krasu. Predsednik Caidassi je med drugim dejal, da je zbornica v sodelovanju s stanovskimi organizacijami in predstavniki gospodarskih krogov začela pripravljati študijo, s katero se bo ukvarjala pokrajinska gospodarska konfulta in katere osnovni namen je, da predloži pristojnim politično-upravnim organom Furlanji - Julijske krajine gladišča tržaških gospodarskih krogov v zvezi z novo italijansko - jugoslovansko pobudo.

Dr. Caidassi je nato poročal o nedavnem obisku madžarskega in avstrijskega ambasadorja v Trstu. V razgovorih s predstavnikoma za-

mo uveljavitev načela avtonomije za slovensko šolo, kar pa je dosledno možno samo z ustanovitvijo avtonomnega slovenskega šolskega okraja, ki bo vključeval vse slovenske šolske zavode na celotnem področju italijanske republike, na katerem žive Slovenci. Zato starši in šolniki upravičeno pričakujemo, da bodo odgovorni organi in oblasti upoštevali zahtevo slovenskega prebivalstva in potrebe slovenskega šolstva.

Na skupščini so sklenili, da pošljejo resolucijo s posebnim spremnim pismom deželnemu odborniku za šol-

stvo in kulturne dejavnosti Volpeju, rajonski konfulti, tržaški odbornici za šolstvo in pokrajinskemu odboru. Starši in šolniki so nato še razpravljali o naporih, da se šola tehnično usposobi, o novih volitvah v šolske organe, o korektivni telodvabi in o zimovalju. Sprejeli so načelni sklep, da je treba narediti vse za to, da ne bo noben dijak ostal doma in da ne bi zaradi socialnih razlik kak učenec ne mogel iti na zimovalje. Zato so se sprejeli obvezo prostovoljnega prispevka po 500 lir tedensko za ustrezen sklad.

VČERAJ DOPOLDNE NA ŽUPANSTVU V DOLINI

Predsednik pokrajine dr. M. Zanetti
v razgovoru z domačimi upravitelji

Ogledal si je tudi torklo, spomeniški park in Kulturni dom v gradnji

Zanetti z županom in odborniki dolinske uprave.

V okviru stikov, ki jih ima predsednik tržaške pokrajine dr. Michele Zanetti z občinskimi upravami, je včeraj obiskal, na povabilo dolinskega župana Edvina Švaba, občino Dolina.

V srečanju na županstvu so občinski upravitelji pozdravili Zanetti v svoji sredi kot javnega upravitelja in kot vidnega političnega predstavnika. Poleg župana Švaba so se razgovora udeležili še odborniki za javna dela podžupan Bandi, odbornik za kulturo, zdravstvo in šolstvo Sancin in odbornik za šport in javne odnose Ota.

Sledil je razgovor o problemih, ki spadajo v pristojnost obeh uprav. Župan Švab je predsedniku Zanetti izročil osnutek upravno - političnega programa občine Dolina, album s slikami vseh pokrajinskih kazipotov, iz katerega je razvidno, da je 29 kazipotov že dvojzračnih in 24 o stalih, ter seznam nujnih del na pokrajinskih cestah. Tu so predvsem razpravljali o nevarnosti na cesti Rimanje - Domjo, kjer se pogosto pripetijo nesreče, saj je ta cesta zelo ozka in se tu odvijata zjutraj in zvečer velik promet. Ta namreč povezuje gornji Kras z industrijsko cono. Tudi odsek ceste Dolina - Mackolje pri Dolini je potreben razširitve. Dolinski upravitelj so povabilenca seznanili še s potrebo semafora na odcepu iz Ulice Flavija proti Domju, kar je tudi želja delavcev tovarne Velikih motorjev.

Sledila je izmenjava mnenj o ukrepih za decentralizacijo psihiatrične bolnišnice in o preventivni službi. Temu vprašanju posvečata in bosta posebej oboje uparili veliko pozornost. Pogovor je stekel tudi o problemih industrijske cone in o lanskaj manjšinski konferenci. Na županovo vprašanje, kdaj bodo tiškani posegi na konferenci in kakšno bo nadaljevanje te, je predsednik odgovoril, da so v tem pogledu težave predvsem finančne narave in da je v pripravi izdaja zbornika teh poročil pri založbi «Il Mulino». Konferenca bi morala nadalje prejeti svoje delo z analizo specifičnih problemov v manjši, a učinkovitejši sestavi. Predsednik Zanetti je izrazil mnenje, da bi moral temu ustreči poseben inštitut s široko značilnostjo predstavnosti. Ob zaključku srečanja so vsi skupaj izrazili mnenje, da je potrebno še večje sodelovanje in povezava ne samo med pokrajinskimi in občinskimi upravitelji, temveč tudi med tehničnimi in administrativnimi.

Gost tretjega abonmajskega koncerta Glasbene matice je bil sinoči, v solidno zasedeni dvorani Kultur, nega doma, sloviti «Trio Lorenz» iz Ljubljane, ki ga sestavljajo bratje Primož, Tomaž in Matija.

Ta komorni ansambel smo v Trstu že večkrat slišali, a njegovo nastop predstavlja kljub temu vsakokrat novo umetniško doživetje. Tako je bilo tudi sinoči, ko nam je še enkrat nudil visoko kakovostno muziciranje, ki ta slovenski ansambel utrjuje med najboljšimi v Evropi. Trio je v teh poslednjih letih dosegel zavidljivo zlatost in interpretativno moč, ki sloni ne le na močni muzikalnosti, temveč tudi na virtuozni tehnični dognanosti vsakega njegovega člana.

Strokovno oceno koncerta bomo še objavili tokrat naj samo omenimo, da je trio v prvem delu izvajal Haydnov Trio v G-duru. Vrabčev Preludij v pravežbi in Sukovo Elegijo op. 23, v drugem delu pa slovi Šostakovičev Trio v E-molu op. 67. Navdušenemu poslušalcu občinstva se je oddolžil še z znanim Dvorakovim Dumky triom.

Aplavz za svojo skladbo, ki izpričuje še vedno živ skladateljev ustvarjalni vir, je požel tudi Ubald Vrabec, kateremu je ravnatelj šole Glasbene matice dr. Gojmir Demšar ob tej priložnosti izročil z njegovo 70-letnico, ki je sicer že mimo, spominsko kolajno naše glasbene ustanove. Ob tem je dr. Demšar poudaril, da je Vrabec s svojimi skladbami dosegel vidno mesto, celo sam vrh v slovenski glasbeni ustvarjalnosti, pri čemer je zlasti pomemben njegov doprinos na področju zborovskega petja.

Trio Lorenz je včeraj nastopil tudi na slovenskem učiteljskem «A. M. Slomček» kar sodi v okvir programskega vodila Glasbene matice, da ponese glasbeno, vokalno in predvsem instrumentalno, umetnost tudi med šolsko mladino, kar služi ob primerni razlagi izvajanih del tudi kot nadomestilo za skromen obseg šolske glasbene vzgoje na naših srednjih šolah.

Trio Lorenz je na tem nastopu izvajal dva stavka iz Haydnovega Tria v G-duru, Griega, Čajkovskega in druge avtorje. Tudi o tem šolskem nastopu bomo še podrobneje poročali.

Danes važna seja
Sindikata
slovenske šole

Danes, v četrtek, 27. t.m., se bo nujno sestel ob 18. uri odbor sindikata (upravni, nadzorni in razsodišče). Na dnevnem redu bo razprava o deželnem predlogu, da bi prišlo do ustanovitve dveh šolskih okrajev, v kateri bi bile vključene šole s slovenskim učnim jezikom. S tem predlogom dežela prezira pravice slovenskega šolstva in krši člena 9 in 10 pooblaščenega odloka št. 414, saj je prav v smislu teh členov dežela Puglie ustanovila poseben okraj za nekaj tisoč Grkov, u poštvovaloj njihove narodnostne posebnosti.

Tajništvo priporoča gotovo in točno udeležbo, ker gre za napoved posebne protestne stavke in zborovanja.

Tajništvo sindikata

ALARM ZA TRŽAŠKO POLICIJO

SPODLETELA UGRABITEV SINA
BOKSARJA NINA BENVENUTIJA?

Fanta naj bi pred domom ugrabila dva južnjaka - Pri Banih naj bi mu uspelo zbežati

Prva ugrabitev v Trstu? Resnica ali sad fantovske domišljije 13-letnega Stefana, sina znanega boksarja Nina Benvenutija? Z gotovostjo je o tem še težko kaj reči, saj so mnogi elementi te, sicer rekordno kratke in neuspele ugrabitve, precej neverjetni in skoraj filmsko zasnovani.

Na vsak način pa naj bi zadeva tako stekla. Približno ob 10. uri je v vilo Benvenutijevih v Ul. dej. Porta 79 prišla učiteljica glasbe, ki

Stefana in njegovo sestro uči klavir. Prva je bila na vrsti sestra, 13-letni fant pa je za trenutek stopil na vrh, ki je ograjen, a v kategoriji je dostop precej lahek. Pri bližal se je psom, ki so bili privezani, a tedaj sta izza nizkega grmičevja skočila dva neznanca, mu pokrila glavo z vrečko ter ga v naglici odnesla v avtomobil z neapeljsko registracijo. Nato pa z vso histrijo (zaradi ozke ulice skoraj ne moge) napreli! Po 20-minutni vožnji naj bi se avtomobil ustavil in sicer nekje med borovimi drevesi pri Banih. Takrat si je Stefano bolje ogledal ugrabitelja: bila sta to nizka moška, po govoricu sodeč južnjaka. Imela naj bi kakih 45 let. Oba naj bi bila - razen spola oziroma kite las na tilniku - gola gola. Zato pa naj bi imela gosto brado ter brke. Kot pravi Mongoli. Eden je držal v rokah brzostrelko, drugi pištolo. Ugrabitelja naj bi tedaj začela spravevati, kje je njegov oče (Nino) je bil zjutraj odpotoval v Milan) ter ga udarjati in klofutati. V trenutku nepazljivosti pa naj bi Stefanu uspelo zbežati.

Po nekaj minutah je fant prispel do openskega križišča, kjer ga je opazil redar; na obrazu je imel nekaj odrgin, ter je lažno krvavel. Takrat je bila ura 13. Redar je takoj obvestil družino. Medtem pa je prišla domov Benvenutijeva žena Giuliana, ki je sklepala (nobenega se ni zavedel, da bi Stefana ugrabili), da so ji ugrabili sina ter je zato obvestila polico.

Policija in orožniki so se takoj spravili na delo; kot kaže pa konkretnih rezultatov ni. Ali gre torej za izmišljen dogodek ali pa se je Stefano, ki je povsem navaden fant, ki je na zadnjih mladinskih igrah na Siciliji osvojil prvo mesto v sabljanju, res srečno izvlekel iz rok ugrabiteljev?

Končno je dr. Caidassi napovedal, da bo v drugi polovici marca v našem mestu poseben posvetovanje o vprašanju pomorskega prometa po ponovnem odprtju Sueskega prekopu. Na tem posvetu, ki ga organizirata vsedržavno in deželno združenje trgovinskih zbornic, bosta z uvodnimi poročili nastopila strokovnjaka dr. Sgarro in prof. Giusti.

NOVI zastopnik
RENAULT
vam na razpolago
F.ZAGARIA
Trst, Trg Sansonivo 6
tel. 725-390
SERVIS IN REZERVNI DELI
Ul. Lazzaretto Vecchio 24
tel. 62853-4

HEWLETT **hp** PACKARD
Žepni elektronski računalniki
Trgovina
CRASSO
Galerija ROSSONI
(Korzo Italija - Coin)
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

30-LETNICA OSVOBODITVE

PD TABOR IN ZVEZA PARTIZANOV
NA OPCINAHorganizirata v nedeljo, 30.
t.m., ob 16.30 v Prosvetnem domu na OpčinahPROSLAVO BAZOVIŠKE BRIGADE
IN VANJO VKLJUČENEGA
RUSKEGA BATALJONAv boju za osvoboditev
Opčin.

Govoril bo tov. Bavec, avtor knjige «Bazoviška brigada».

Nastopila bosta pevski zbor srednje šole «Srečko Kosovel» z Opčin in pevski zbor SPD Tabor.

PD LONJER - KATINARA

vabi na predvajanje filmā o
boju čilškega ljudstva za
svobodo

«VENCEREMOS»

ki bo danes, 27. novembra,
ob 20.30 pri Trčevih v Lo-
njerju.

Udeležite se!

Prosvetno društvo «Ivan Grbec»
Škedenjpriredi od ponedeljka, 1. do
petka, 5. decembra, tradicionalno

RAZSTAVO KNJIG

kjer si lahko Miklavž izbere
knjige in gramofonske plošče za
male in velike.Ob otvoritvi razstave, ki bo
v ponedeljek, 1. decembra ob
18. uri, bo o slovenski knjigi go-
voril pesnik Miroslav Košuta.

Škedenjci vljudno vabljeni.

Razna obvestila

Sekcija KPI zgoniške občine pri-
redi v soboto, 29. t.m., ob 20. uri
v prostorih ŠK Kras v Zgoniku pro-
slavo oktobrske revolucije ob enem s
praznikom včlanjevanja. Govoril bo
dr. Jan Godnič. Sledil bo nastop zbo-
ra «Rdeča zvezda» in družabni večer.

Včeraj - danes

Danes, ČETRTAK, 27. novembra
BERNARD
Sonce vzide ob 7.20 in zatonē ob
16.25 — Dolžina dneva 9.05 — Luna
vzide ob 0.26 in zatonē ob 12.57.

Jutri, PETEK, 28. novembra
JAKOB
ROJSTVA IN SMRTI
Včeraj, 26. novembra 1975, se je
v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo pa
je 12 oseb.

UMRLI SO: 72-letni Francesco Rio-
sa, 74-letni Ljudmila Kralj por.
Kralj, 80-letni Antonio Cercego, 71-
letna Luigia Bencic por. Lucchesi,
65-letna Maria Kun vd. Moro, 65-
letni Dario Delnet, 75-letna Gioia Ne-
grin por. Jssai, 65-letni Giuseppe
Barbail, 65-letna Maria Benci, 65-
letna Maria Macorsi vd. Maldini, 80-
letna Maria Pecchiari, 61-letni Luigi
Darni.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)
Al Lloyd, Ul. Orologio 6; Alla
Salute, Ul. Giulia 1; Picciola, Ul.
Oriani 2; All'Annunziata, Trg Val-
maura 11.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)
Alla Basillica, Ul. S. Giusto 1;
Croce Verde, Ul. Settefontane 39;
Alla Giustizia, Trg Libertà 6; Alla
Testa d'Oro, Ul. Mazzini 43.

LEKARNE V OKOLICI
Boljunc: tel. 228 124; Bazovica:
tel. 226 165; Opčine: tel. 211 001;
Frosex: tel. 225 141; Božje polje -
Zgonik: tel. 225 596; Nabrežina: tel.
200 121; Sestjan: tel. 209 197; Zavljte:
tel. 213 137; Milje: tel. 271 124

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.p.A.
TRST - ULICA P. FILZIO - 51-448

URADNI TEČAJ BANKOVCEV
Ameriški dolar 685.—
Funt sterling 1396.—
Švicarski frank 257.50
Francoski frank 154.50
Nemška marka 262.—
Avstrijski šiling 36.90
Dinar: debeli 34.50
drobni 34.50

MENJALNICA
vseh tujih valut

Mali oglasi
127 '71, '73, 500L '71, 124 sport '72,
1245 plin '70, 850 coupé '68, escort
1100 '72, mini '70, '72, 128 fam. '72,
simca '72, 1100, 1750 '70, 500 fam.
'69. Na ogled pri AUTOSALONE
TRIESTE, Ul. Giulia 10.

DELAČKA, ki je izveden za roloje
in kovinske zasteklitve išče Purni,
III. vzhodna prečna ulica Industrijske
cone.

ELEKTRICNEGA varila s prakso
išče Purni, III. vzhodna prečna ulica
Industrijske cone.

Novi zastopnik
RENAULT
vam na razpolago
F.ZAGARIA
Trst, Trg Sansonivo 6
tel. 725-390
SERVIS IN REZERVNI DELI
Ul. Lazzaretto Vecchio 24
tel. 62853-4

HEWLETT **hp** PACKARD
Žepni elektronski računalniki
Trgovina
CRASSO
Galerija ROSSONI
(Korzo Italija - Coin)
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

TRST
Tel. 64-267

Gledališča

Stalno slovensko gledališče v Trstu
gostuje danes, 27. novembra, ob
20. uri v CRNOMLJU s predstavo
Antona Leskovega «Dva bregova».

Slovensko amatersko gledališče iz
Trsta gostuje s predstavo Daria Foja
«Markoffa» v soboto, 29. novembra,
ob 20. uri v RICMANJIH.

POLITEAMA ROSSETTI
Teatro Stabile — Ob 20.30 «Prva
sreda»: «Il fu Mattia Pascal», T. Ke-
zicha po Pirandello v izvedbi ge-
novskega Teatro Stabile z Giorgiom
Albertazzijem, Omrom Antonuttiem,
Camillom Millijem in Lino Volonghi.
Režija Luigi Squarzina.

II. abonmajski predstava. Pri osred-
nji blagajni, Pasaža Protti 2 (tel.
36-372 in 38-547), sprejemajo rezerva-
cije za predstave do 4. decembra.

AVDITORJI
Teatro Stabile — Danes ob 20.30
«Sior Todero Brontolom» C. Goldoni-
ja. Rezervacije za vse predstave
pri osrednji blagajni v Pasaži Protti
(tel. 36-372 in 38-547).

VERDI
Drevi ob 20. uri četrta ponovitev
Rossinijevega «Seviljskega brivca».
Red C in B. V vlogi Rosine bo pela
Rosanna Lippi.

Kino

Zaledeneli kali prvi znaki zime in mraza

Eden redkih kraskih kalov, ki se je ohranil, je v Bazovici, ob cesti, ki pelje v Divačo. Ta je privlačna točka za vaško in mestno mularijo, ki se tam rada igra z vodo, ko pripeka vročina. Poletje je že mimo in ni več slišati žabjega zbor. Ledena plošča dokazuje, da se je začela zima in da pritiska mraz. Škoda, da ni bilo prej vode, tako bi bila ploščad za drsanje večja in lepša.

Iz drugih, severnih krajev naše dežele poročajo o izrednem mrazu. Pri Trbižu, v Kanalski dolini je 15 stopinj, v višjih predelih pa kar 25 stopinj pod ničlo. Pred nekaj dnevi je tudi po celotni Sloveniji pri nas, vendar brez padavin in burje. Mraz občutijo najbolj na Pesku, na Opčinah in na Repentaru, kjer ponoči pade temperatura do 8 stopinj pod ničlo. Sreča, da niso ceste mokre, sicer bi imeli hudo poldnevno, nevarna pa je vožnja pozno ponoči in v zgodnjih jutranjih urah na osojnih krajih, kjer zapade snega.

Nenaden padec temperature ob jasnem vremenu je že presenetil nekatere avtomobiliste, ki so čez noč pustili vodo v motorju, ne da bi dodali posebne tekočine proti zmrzovanju. Vsak avtomobilist že ve, kaj se v takem primeru zgodi, da namreč poči blok motorja in da je potem treba odšteti lepe denarce za popravilo.

Prvi mraz, nove skrbi za kurjavo, obutev in obleko in za avto, kdor ga ima, da ne bo običajni na cesti žutraj in da lahko odpelje brez težav.

ZAHVALA

Podpisana slovenska učiteljica se iskreno zahvaljuje vsem svojim nekdajšnjim učencem in še zlasti gospe učiteljici Stani Jerjalovi za pozornost in cvetje, ki so mi ga bili podarili na proslavi 120-letnice ustanovitve slovenske osnovne šole pri Sv. Ivanu v znak priznanja za moje delo in pouk v slovenskem materinem jeziku v šolskem letu 1944-1945

Brana Alojzija

SKUPNA INDUSTRIJSKA PROSTA CONA NA KRASU

Odbornik Stopper se je včeraj sestal s predstavniki IS SR Slovenije

J. Jan, D. Čehovin in J. Urban so si ogledali industrijsko cono v Žavljah - Predlagana sestava delovnih skupin za posamezna vprašanja v zvezi s prosto cono

Deželno odborništvo za industrijo in trgovino je že pred časom začelo navezati stike z dejavniki s tostran in onstran meje, ki se polže zanimajo za uresničitev gospodarskih pobud, ki izhajajo iz najnovejšega italijanske - jugoslovanske sporazuma. V tem okviru je včeraj prišlo do pomembnega sestanka med odbornikom Stopperjem in predstavniki IS SR Slovenije. Včeraj dopoldne so se namreč na sedežu odborništva za industrijo in trgovino v Trstu sestali odbornik Stopper in nekateri njegovi ožji sodelavci, predsednik odbora za gospodarske stike s tujino pri IS SR Slovenije Jernej Jan, bivši podtajnik na ministrstvu za gospodarstvo Duško Čehovin, ki mu je republiška skupščina poverila nalogo, da sledi vprašanjem v zvezi z uresničitvijo skupne industrijske proste cone na Krasu in svetovalcem na republiškem sekretariatu za odnose s tujino Janez Urban.

Na srečanju so vzeli v pretres glavne probleme, ki jih bo treba rešiti v pripravljalni fazi za uresničitev te pomembne pobude. V tej zvezi so ugotovili nujnost, da se ustrezna preučevanja neformalno poverijo delovnim skupinam, odgovornim za posamezna vprašanja.

KASTA

priladi tečaj srbohrvaščine.
Vpisovanje v Ul. Geppa 9/II, tel. 31-119.

Do ustanovitve teh skupin bi lahko prišlo med skorajšnjim obiskom predstavnika deželnega odbora v Ljubljani in v Sloveniji.

Po sestanku s Stopperjem in njegovimi sodelavci so predstavniki IS SR Slovenije odšli v industrijsko cono pri Žavljah, kjer so jih sprejeli podpredsednik EZIT A. Antonini in drugi člani vodstva. V pogovoru so načeli zlasti tehnična vprašanja v zvezi z uresničevanjem skupne cone. Nato so si gostje iz SR Slovenije ogledali najvažnejše obrate v industrijski coni.

Zahteva po obnovitvi psihopedaške službe

Zavodski svet srednje šole «Srečo Kosovel» na Opčinah, zbran na seji 21. novembra, s prizadevanjem ugotavlja, da šolska oblast še ni nisočar ukrenila za obnovitev psihopedaške službe, ki je bila iz nepojasnjenih razlogov ukinita ob koncu prejšnjega šolskega leta. Zaradi nujnih potreb, ki nastajajo v šolskem življenju in zaradi novih nalog, ki jih pooblaščen odloki nalagajo zavodskim svetom, zahteva zavodski svet srednje šole «S. Kosovel», da pristojni organi čimprej obnovijo in okrepijo psihopedaško službo, ki je neobhodno potrebna kot dopolnilno učno-zgodnjih nalog sodobne šole.

Pittoni pri ministru za dežele Morlinu

Predsednik deželne skupščine A. Pittoni in člani predsedstva deželne sveta se bodo jutri v Rimu sestali s predsednikom poslanske zbornice Pertinijem, s predsednikom senata Spagnolijem, z ministrom za deželno ureditev sen. Morlinom, s predsednikom odbora za vprašanja dežel sen. Olivo in z drugimi javnimi funkcionarji. Na srečanju, ki se ga bodo udeležili tudi predstavniki drugih italijanskih dežel z navadnim in posebnim statutom, bodo vzeli v razpravo vprašanja nadaljnje uresničevanja deželne ureditve in prehajanja pristojnosti z države na posamezne italijanske dežele.

V Ljubljani je umrla Božina Dekleva

V Ljubljani je 21. novembra nenadoma umrla Božina Dekleva, žena Romana Dekleva, strokovnega učitelja na srednji tehnični šoli. Pokojnica je bila sestra mladinskega pesnika Karla in publicista Alberta Široka ter mati pesnika Milana in inž. Saše Dekleva.

Med Slovenci v Trstu je bila zelo znana. Glasbo je študirala na Tartinijevem konservatoriju in se je po prvi svetovni vojni pridno udeleževala v slovenskih pevskih in prosvetnih društvih.

Tržiško pristanišče se želi povezati s carinsko prosto cono na Tržaškem

Občuten padec količine raztovorjenega lesa in kovinskih plošč v pristanišču Portorosega

Tudi goriško gospodarstvo spremlja nastajanje carinske proste cone pri Trstu ter vidi v njenem odprtju priložnost za svoje udeleževanje. Predsednik trgovinske zbornice v Gorici Delio Lupieri je v izjavi za sarajevski dnevnik «Oslobodjenje» namreč poudaril potrebo po vključevanju tržiškega pristanišča v manipulacijo blaga v tržiški prosti coni. Ta možnost je dana predvsem zato, ker obstaja med področjem, kjer bo zgrajena prosta cona, in pristaniščem Portorosega v Trzisku, dobra cestna povezava in ker se hoče tudi goriško gospodarstvo vključiti v tako pomembno gospodarsko pobudo, ki s svojo razsežnostjo in nameni očitno presega ozke pokrajinske meje.

Ob tem pa velja pripomniti, da se v okviru pristojnih ustanov prav v zadnjem času precej trudijo, da bi čimbolj uspešno pristojnosti. Pripravlja namreč načrt, da bi zagotovili čimveč proste površine na območju operativne obale in so s tem namenom sklenili odstraniti nekaj manjših objektov, ki so napoti uresničitvi te zamisli. Težavo za redno delovanje pristanišča predstavlja pomanjkanje javnih carinskih skladišč, kjer bi shranili blago, dokler ga ne carinijo.

Se najbolj pa se v Trzisku bojijo konkurence drugih pristanišč, posebno najbližjih, ki so bolj opremljena ter posamezne operacije hitreje opravijo kot v Trzisku.

Deželni razvojni načrt pristanišč prisloja Trzisku pomembno mesto v sistemu integriranih pristanišč med Miljami in Tilmentom. Njegov položaj je toliko trdnjši zato, ker je lociran na najbolj severnem delu Jadranskega morja. Obstajajo tudi težnje po njegovi specializaciji ter naj prav s tem v zvezi omenimo preučevanje drugih sredozemskih in tudi severnih pristanišč, da bi si med njimi poiskali svoje ustrezno mesto.

V tem času je v Portorosegi v gradnji nadaljnjih 300 metrov operativne obale, s katerimi se bo dolžina podaljšala na 1.370 metrov. Ta zadovoljivi podatek pa vzmirjajo razmeroma slabe vesti o količini letos raztovorjenega lesa in raztovorjenega blaga. Predvsem se je letos zelo zmanjšala količina lesa in metalnih plošč, tako da se je v primerjavi z lanskim letom količina letos manipularnega blaga zmanjšala za 20 odstotkov, v primerjavi z lanskim oktobrom pa celo za 28 odstotkov.

V tem letu so natovorili in raztovorili komaj 882 tisoč ton blaga. Če se prav v novembru in decembru količina ne bo občutno povečala, se bo po dolgi letih prvič primerilo, da bo znašal letni promet v Portorosegi manj kot milijon ton.

Odprtje novih objektov

V Dobrovem bodo danes dopoldne, ob 11. uri, odprli povečane prostore tamkajšnje zadružne kleti. Jutri, prav tako ob 11. uri, pa bodo v Bukovici odprli novo opekarno Keramix.

PODELITEV PRIZNANJ USLUŽBENCEM TEKSTILNE TOVARNE V PODGORI

Nedeljske slavnosti v Podgori se je udeležilo veliko število uslužbencev. V prvih vrstah sedijo nagradenci.

Prejšnjo nedeljo so v podgorški prednici podelili priznanja devetindesetim uslužbenkam in uslužbencem, ki so v podgorškem obratu zaposleni več kot 35, oziroma 25 let. Priznanja so dobili tudi upokojeni delavci in delavke tekstilne tovarne.

Slavnosti, ki je bila v jedrini tovarne, so se poleg ravateljev raznih oddelkov, predstavniki tržiškega župana De Simone, predsednik goriške pokrajinske Agate, predstavnik goriške škofije ter predstavniki delavskih svetov drugih goriških obratov.

Priznanja so dobili Violanda Benediti, Marija Devetak, Fiorentina Fraiano, Adriana Grion, Alojz Kancler, Clementina Keber, Natalija Leon, Ersilia Luin, Giocanda Marea, Silvano Medeoš, Mario Molinari, Ottilia Nicolaus, Anita Petarini, Lucia Tofful, Anna Toros, Marija Velušček, Celestina Venica, Ersilia Vecchiotti, Alma Visintin, Caterina Ambrosio, Delvise Bardus, Maria Bigot, Anna Buffolini, Giordano Cargnel, Margherita Licinio, Ersilia Luin, Anna Nadalin, Oliva Okroglič, Orsola Paroniti, Olivia Paulin, Tobia Paquin, Alfredo Tesolin, Giuseppina Todisco, Zmagoslava Flajn, Fernanda Daita, Noemi Clapp, Roberto Hrdlika, Ines Marega, Lino Moretti, Bruno Orlando, Nada Puhar, Marija Peršolja, Giovanna Sartori, Avgust Simčić, Vanda Stabile, Marija Ternovec, Ada Tomadini.

ZARADI ŠOLSKIH OKRAJEV

OSTER PROTEST ŠOLSKEGA ODBORA ZA GORIŠKO

Šolski odbor za Goriško, zbran na seji dne 26. novembra 1975, je razpravljal o predlogu deželne uprave o teritorialni porazdelitvi ozemlja, kjer biva slovenska manjšina, na šolske okraje. Iz predloga je razvidno, da deželna uprava ni v nobenem pogledu upoštevala upravičenih zahtev slovenske narodne skupnosti o samostojnem šolskem okraju, kar so se zahtevale vse slovenske kulturne in sindikalne organizacije, slovenske občine, vključno z goriško občino, ter politične stranke. Ob tem dejstvu šolski odbor ostro protestira zoper nedemokratsko in v avtoritarno postopanje deželne oblasti, ki je v nasprotju z državno ustavo, z deželnim statutom, slovensko mednarodno izjavo o čim večji zaščiti manjšin v Osimu, s pooblaščenimi odloki in končno zoper odločno voljo slovenske narodne skupnosti v Italiji. Poziva vse občinske uprave in upravo goriške pokrajine, vse slovenske kulturne, sindikalne, športne in druge ustanove, da protestirajo zoper namero deželne uprave. Od vseh strank ustanove loka pa pričakuje, da se odločno zavamejo za upravičene zahteve slovenske narodne skupnosti v naši deželi.

Šolski odbor za Goriško

LETO IN POL DNI PO OPROSTITLI RAZSODBI

V ponedeljek v Trstu začetek prizivne razprave zaradi atentata na karabinjerje pri Petovljah

Proces prve stopnje je lani trajal od 1. aprila do 7. junija - Branilci so le dni prijavili sodišču sodnike, glavno pričo in karabinjerskega generala

Romano Resen, Gianni Mezzorana, Furio Larocca, Maria Mezzorana por. Larocca, Giorgio Budicin, Enzo Badin in Annamaria Scopazzi bodo v ponedeljek, 1. decembra spet na zatožni klopi pri prizivnem porotnega sodišča v Trstu. Sedem mladih ljudi je sedaj na svobodi in bodo prisostvovali prizivnemu procesu, ki so ga, po njihovi oprostitvi zaradi pomanjkanja dokazov lanskega 7. junija, zahtevali sami, njihovi branilci in tudi javni, ni tožilec: ne ena ne druga stran nista namreč bili zadovoljni z razsodbo sodišča.

Proces prve stopnje se je pričel 1. aprila 1974 in je trajal več kot dva

meseca, do 7. junija lani. Obtoženi so bili, da so pripravili in izvršili atentat na karabinjerje 31. maja 1972 pri Petovljah na Goriškem. V atentatu so bili ubiti trije karabinjerji, njihov poveljnik pa hudo ranjen. Policija je talava več časa v temi, nato so sredi leta 1973 karabinjerji aretirali šeststerico (Scopazzi, prijateljica Resena, ki je bila le obtožena, da je nudila Reseni pomoč in kasneje tudi prišla po krivem, ni bila aretirana), ni tožilec: ne ena ne druga stran nista namreč bili zadovoljni z razsodbo sodišča.

Huda obtožba je visela nad njimi kot Damoklejev meč in prisiljevali so skušali zvrniti krivdo za atentat na šeststerico mladih Goričanov, od katerih so nekateri imeli pred kaj pa kdaj opravlja s policijskimi organi. Kazalo je, da se bo proces kmalu zaključil z obsodbo na dosmrtno ječo, ker je kazalo, da je šlo za navadno maščevanje nekaterih nepridipravov nad karabinjerji, branilci pa je na procesu dočela izpodkopeno obtožnico, kljub temu da so jo krčevito zagovarjali državni pravdniki dr. Bruno Pascoli, ki je tudi vodil preiskavo in poveljnik deželne legije karabinjerjev polkovnik Mingarelli. Obtožnica se je tako sesula in rezultat je bil, da so sodniki obtožence oprostili, ker ni bilo dovolj dokazov.

Branilci so v času procesa zagovarjali tezo, da je bil atentat politične narave, ker se je pripetil

Danes, 27. novembra, ob 20.30 bo v klubu «Simon Gregorčič» v Gorici

BORIS RACE

predsednik SKGZ

predaval o temi:

SLOVENC V ITALIJI

PO PODPISU SPORAZUMA

MED ITALIJO

IN JUGOSLAVIJO

Na aktualno predavanje, ki zanimalo vsa naša publika, in ki odprta je predavanja o manjšinski problematiki, vabimo goriško slovensko publiko.

Odbor

SESTANEK INDUSTRIJCEV IN PREDSTAVNIKOV IACP

S pozitivitvijo ljudskih gradenj odpravljati posledice krize

V pomanjkanju pobud v drugih panogah so industrijci pripravljeni sodelovati pri ljudskih gradnjah

Zveza industrijcev v Gorici in Trzinu spremlja z razumljivo zaskrbljenostjo potek krize v gradbeništvu ter njene posledice na druge proizvodne sektorje. S tem v zvezi so pred časom ustanovili konzorcij med poskibimi gradbenimi podjetji za sprejemanje takšnih ukrepov, ki bi vprašanje reševali v celoviti obliki.

Najbrž vodi iz sedanega kritičnega položaja več poti, toda ena izmed teh je prav gotovo v vlaganju sredstev v izgradnjo ljudskih stanovanj. Na ta način bi se blažile posledice tega koraka poznale tudi v drugih proizvodnih panogah.

V tem smislu so potekali pogovori med direktorjem ustanove za ljudske hiše (IACP) inž. Elviom Vuolom ter predsednikom in direktorjem zveze industrijcev Nazariom Romanjem in dr. Armandom Zandomenjem. Inž. Vuolo je na srečanju opisal programe, ki jih namerava IACP izvesti v Posočju, predstavnik Zveze industrijcev pa sta posredovala stališča operaterjev glede sedanje gospodarske krize ter njihovo pripravljenost sodelovati pri uresničevanju načrta za izgradnjo ljudskih in poceni stanovanj ter na takšen način prispevati svoj delež v korist družbenega in človeškega napredka.

Novico, ki prihaja iz uradnega vira goriških operaterjev in ustanove za ljudske hiše, je potrebno dopolniti še z nekaterimi ugotovitvami, in sicer, da je na Goriškem prav gradbeni sektor med najbolj prizadetimi izmed vseh ostalih panog in da prihaja prav zaradi izredno težavnih delovnih razmer v gradbeništvu tudi do drugih težav. Majša delovna sila je skoraj v celoti pobegnila z gradbišč ter si poiskala lažje in bolj gotovo delo. Zasebna gradnja se je zelo upočasnila ter je potrebno vzroke poiskati tudi v neizdelanih zadetih načrtih in drugih birokratskih težavah v postopku za pridobivanje gradbenih dovoljenj. Vrhov tega se je interes za sebnikov za gradnjo zavustil, ker so stroški zelo porasli, ter se bolj uveljavljajo predelave v starih hišah. Potreba po ljudskih stanovanjih pa je velika in ji lahko zavada sredstva, ki so že obljubljena, kmalu nakazana, potem lahko z gotovostjo računamo, da bo gradbeništvu, ki je po obsegu zaposlenega prebivalstva in tudi po storilnosti med najmočnejšimi panogami, hitro priložna na zeleno vejo, z njim pa obrtniška ter trgovinska dejavnost.

Slovenski mladinski center
Gorica

priladi v soboto, 29. t.m., ob 20.30 v prostorih mladinskega centra na Svetogorski cesti

PROSLAVO 29. NOVOBEMBA

Sodelavci koroski literarni u-stvarjalci Gustav Januš, Andrej Kokot, Anita Hudl in Valentin Polanšek ter moški pevski zbor «Soča» iz Nove Gorice.

Vabljeni!

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - TRST

Aldo Nicolaj

STARA GARDA

(igra v dveh dejanjih)

Prevod Borut Trekmann

Scenograf in kostumograf Edvard Zajc

Režija MARIO URSIC

V nedeljo, 30. t.m., ob 17. uri v župnijski dvorani v DOBERDOBU.

Prosveta

Danes, se bo v Sovodnjah pričel gospodinjstvi tečaj, ki ga je pripravilo domače prosvetno društvo. Tečaj bo vodila Alfreda Pavletič iz Standreza. Prireditelji vabijo žene in dekleta, naj se polnoštevilno udeležijo zanimive pobude.

Kino

Gorica

VERDI 17.15-22.00 «L'ambizioso». J. Dalsandro in S. Casini. Barvni film. Mladini pod 18. letom prepovedan.

CORSO 16.15-22.00 «Amici miei». U. Tognazzi, G. Moschini. Barvni film. Mladini pod 14. letom prepovedan.

MODERNISSIMO 16.15-22.00 «Casa di bambola». J. Fonda in E. Fox. Barvni film.

CENTRALE 16.30-21.30 «I primi tur-bamenti». G. Marshall in M. Catala. Barvni film. Mladini pod 14. letom prepovedan.

VITTORIA 17.00-22.00 «Sangue bollente». E. M. Salerno in J. Dalsandro. Barvni film. Mladini pod 16. letom prepovedan.

Tržič

EXCELSIOR 16.00-22.00 «Qui comincia l'avventura». M. Vitti in C. Cardinale. Barvni film.

PRINCIPE 17.30-22.00 «Da dove viene?». R. Lovelack in A. Kennedy. Barvni film.

Nova Gorica

SOCA «Vrnitev moža imenovanega Trinita», ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.

SVOBODA «Zelo», ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.

DESKLE «Mirko in Slavko», jugoslovanski barvni film ob 19.30.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in jutri ponodi je v Gorici dežurna lekarna Pontoni-Bassi, Ul. Raštel 52, tel. 83-349.

DEŽURNA LEKARNA V TRZISKU
Danes ves dan in jutri ponodi je v Trzinu dežurna lekarna Rismondo, Ul. E. Toti 52, tel. 72-701.

OBUTVE

ULICA GINNASTICA 6
(vogal Trg Goldoni)

NAJNIŽJE CENE V TRSTU

MOŠKE

ŽENSKÉ

in OTROŠKE COPATE

POSEBNI POPUSTI 10%

ZA POVRNITEV POTNIH STROŠKOV

MODA
GGI

TRST
KORZO ITALIA 7
UL. DANTE 12

NAJNOVEJŠI MODELI

MOŠKE IN ŽENSKÉ

MODNE KONFEKCIJE

ZA JESEN IN ZIMO 1975-76

DOBER NAKUP

ZA VAŠE PRAZNIKE

CANCIANI-KOCJANČIČ (KPI) V TRŽAŠKEM OBČINSKEM SVETU

«Nujno potreben okvirni zakon za zaščito slovenske manjšine»

Demokratske sile v tržaškem občinskem svetu naj dvignejo svoj glas - Slovenci naj sami upravljajo svojo šolo - Ustanoviti je treba slovenske strokovne šole

Kakor smo že včeraj poročali, je na tokratni seji tržaškega občinskega sveta povzel besedo tudi občinski svetovalec KPI Canciani - Kocjančič, ki je v začetku ugotovil, da se demokratske sile ne občinske uprave v Trstu meri tudi po tem, kako rešuje osnovna vprašanja slovenske manjšine. S tem vprašanjem smo se, je nadaljeval, že večkrat ukvarjali, v ga poglobljeno obravnavali v občinskem svetu in s svoje strani ugotovili, da je občinska uprava, ki jo vodi inž. Spacini, mnogo zaostala, in to zaradi pomanjkanja politične volje, da bi se tega vprašanja lotila zares.

Nato je govornik omenil poseg, ki ga je s tem v zvezi imel odbor SS dr. Rafko Dolhar pred nekaj dnevi in podčrtal, da v nekaterih primerih soglasja s tem, kar je dr. Dolhar rekel, toda sama Slovenska skupnost ni hotela v tem problemu iti do kraja. Govornik je nato orisal stališča in vloge levosredinske uprave, ki je pred 10 leti nastala v Trstu in ki se je preveč omejevala v političnih okvirih in sodelovanju z demokratskimi silami. V državnem merilu je to bil poskus, ki je težil za razcepitvijo delavskega razreda, v našem, krajevnem merilu pa je šlo tudi za razcepitvijo Slovencev. K temu je težila vključitev slovenskih odbornikov v občinski odbor. Vendar je bil glavni cilj le vsesredinske uprave politika amali korakov, ki niso Slovencev omogočili, da bi nadomestili to, kar so v dolgi letih demokratske »stopnost« in zavlačevanja, izgubili in ki jih je prisilila v obrambo za samohranitev.

Toda zgrešena levosredinska politika, je nadaljeval Canciani - Kocjančič, ni rodila uspehov niti na tem področju, ker pritisk Slovencev, skupno z naprednimi silami našega mesta, ni poenjal. Nasprotno, zgodovina zadnjih let nam daje prav, kajti pritisk komunistične partije in mladine od 1968 dalje je odločil za dozorevanje vzdušja v našem mestu, ki je postalo v geto predzgodovine vse nacionalistične in šovinistične protislovenske in antikomunistične sile.

In prav tu se je hegemonistična politika KD znašla tudi v okviru leve sredine v težavah. In 15. junij pa je tudi za Slovence zgodovinska etapa v težnji po novem načinu upravljanja.

Ne smemo nadaljevati s politiko odlašanja, je nadaljeval govornik, kajti nekaterih problemov se je treba lotiti takoj. Med temi je tudi vprašanje rabe slovenskega jezika v tržaškem občinskem svetu in drugod. Brez pisma in delegacij v Rim, pač pa z odločnim sklepom demokratskih sil v tem občinskem svetu se lahko rešijo zadnja vprašanja, kajti tudi v tem problemu se kaže vprašanje resnične avtonomije naše krajevine ustanove in njena dolžnost biti zgled resničnega demokratskega preobrata.

Nato je svetovalec Canciani - Kocjančič nadaljeval: Gre predvsem za njunost, da se iz občinskega sveta dvigne jasen glas demokratskih sil, da o srednji organi, predvsem parlament poskrbijo, da se jim prej odobrijo okvirni zakoni za zaščito Slovenske manjšine v vsej deželi Furlaniji - Juljski krajini. Gre za ustavno obveznost, ki se je znanemara skozi dolga desetletja in kateri morajo demokratske sile dati zadovoljivo rešitev glede Slovencev. Mi, komunisti smo vedno vztrajali na tem, da je vprašanje nacionalnih manjšin in njihovih pravic vprašanje, ki neposredno obvezuje notranjo ureditev, ki v tem primeru preverja

tudi svojo demokratsko zrelost. Nedavni italijansko - jugoslovanski sporazum to tezo potrjuje in hkrati še potencira ali bolje gre preko specifičnih dokumentov mednarodnih jamstev, ki sicer niso bila v celoti izvajana, in nalaga demokratskim silam povsem točne odgovornosti, ki se jim ne morejo odreči in se jih otresti. Dejstvo, da v pogodbi obe strani, torej tudi italijanska vlada soglasata glede njunosti, da je treba nacionalnim manjšinam priznati »največjo zaščito na vsem delnem ozemlju«, bi moralo nakazovati drugo, ustrežno razpoloženje političnih sil, ki vodijo našo deželo. Kak usilen znak smo zaznali tudi iz najnovjših izjav svetovaleca Rinaldija, od katerega pa pričakujemo sedaj, da svoje izjave potrdi z dejanji. Potrebe silijo in čas hiti. Mi, komunisti, bomo, kot vedno svojo dolžnost opravili in prav gotovo se ne bomo izmikali najširšemu sočudenju z vsemi zainteresiranimi silami, predvsem s slovensko nacionalno skupnostjo, da bi se to čim prej uresničilo in to tako, da bi bilo povsem zadostno potrebam in zahtevam, ki jih je slovenska nacionalna skupnost enotno izrazila v teh letih.

Čakajo nas tudi druga pomembna vprašanja, ki zahtevajo čim prejšnje rešitve. Gre za najnovejši predlog delne uprave za »šolsko razmejitev na okraje«, ki nujno zadeva v živo tudi obveznosti krajevnih ustanov do šole. Ne bom ponavljal mnenj, ki smo jih komunisti izrazili glede pomembnosti, ki jih imajo delegirani dekreti, prav tako ne bom ponavljal obožb, ki bi jih lahko naslovili tudi na tržaško občinsko upravo glede njene politike do slovenskega šolstva. Ker pa mora občina izraziti svoje mnenje glede delne uprave o razdelitvi področja na šolske okraje, je hočem podčrtati stališče KPI glede vprašanja slovenske šole. Mi smo mnenja, da je treba slovenski šoli v bistvu priznati posebno in bistveno avtonomijo, ki jo omogočila slovenska nacionalna skupnost, da sama upravlja njen razvoj, s tem da prilagaja njeno vsebino vlogi, ki jo šola mora imeti v najširšem razponu družbenega in kulturnega razvoja slovenske manjšine. V bistvu, menimo, je slovenska šola kolikor je možno sredstvo resničnega razvoja slovenske nacionalne skupnosti.

Z nekaterih strani so postavili vprašanje glede načina kako slovenski šoli zagotoviti to avtonomijo. Glede tega so bili dani tudi nekateri predlogi. KPI je že prikazala in izjavila svojo ustrezno razpoložljivost glede tega, kako priti do zadevnega enotnega stališča.

V zvezi z novimi potrebami po poklicnem usposabljanju novih generacij, ki jih v neki meri vsiljujejo tudi nove ekonomske perspektive, ki se odpirajo v okviru ekonomskega sodelovanja med sosednima deželama, smatramo za bistveno obveznost, dati slovenski skupnosti vse šolske strukture, ki jih slovenska nacionalna skupnost potrebuje in to začenši z industrijskim zavodom pa vse do poklicnih tečajev za mlade delavce (znanih sto petdeset ur) itd.

Ker se zaščita slovenske manjšine ne more omejiti na jamstva, ki jih že predvidevajo zakoni, bo naloga krajevnih uprav, da se resno lotijo tega problema v okviru ekonomskega in ozemeljskega načrtovanja. »Prosta cona« na Krasu, cestno omrežje, avtopot, vsi ti elementi vsiljujejo vrsto problemov, ki neposredno zadevajo slovensko skupnost kot nacionalno skupnost.

In v tem primeru ne mislimo le na razlašanje, ki naj bodo skretna na najmanjšo mero, ne mislimo na uporabo skladov iz jurskih sredstev za potrebe kraških vasi, pač pa gre za to da se zagotovi Slovencev, prebivalcem Krasa resnična soudeležba pri izbiri, ki naj jih reši asimilacijskega vpliva, ki je še vedno prisoten v naši družbeni ureditvi.

Nekatere obveznosti bi bilo treba uresničiti čim prej. Gre za ustanovitve televizijske postaje »slovensčina« krajevni forumi RAI, že sami na ves glas zahtevajo, za dokončno publicizacijo Stalnega slovenskega gledališča in raznih drugih ustanov, kot je npr. Glasbena matica, gre za uresničanje raznih obveznosti, ki so bile zanemarjene npr. na področju toponomastike, dvojezičnih krajevnih napisov itd. Gre, kot vidimo, za vprašanja, ki

ne stanejo veliko, ki pa zahtevajo drugačno politično voljo, ki terjajo nov način upravljanja.

V londonskem hotelu »Europa« so pred dnevi imeli svetovno tekmovalstvo v kajenju, vendar pa ne cigaret pač pa — pipe. Svetovno tekmovalstvo je organiziral britanski klub kadilcev pipe, ki je povabil na tekmovalstvo kogarkoli, ki bi se bil hotel lotiti tega tekmovalstva. Na tekmovalstvu se je zbralo nič manj kot 240 kadilcev, v glavnem iz zahodne Evrope, nekaj pa jih je prišlo iz Japonske ter iz Avstralije. Tekmovalci so tekmovali v tem, kdo bo ohranil najdlje prižgano pipe. Seveda v enakih pogojih. Zato so vsi dobili enake pipe, po tri skropce na polovico pripravljeni, zmagal je neki italijanski ljubitelj pipe, ki je zdržal 2 uri 8 minut in 14 sekund.

GLASBENIK, KI SE GA SPOMINJA LE STAREJŠA GENERACIJA

Niko Dostal je pred dnevi slavil svoj 80. rojstni dan

Ko ga je oče poslal v glasbeno šolo, bi ga bili kmalu odslovili Ni namreč imel posluha za disciplino - Njegove popevke in operete

DUNAJ, 26. — Tam daleč, že skoraj davno, leta 1930, verjetno še kako leto prej se je najprej v nemškem kulturnem prostoru, torej na področju Avstrije in vse Nemčije, nato pa naprej po vsej Evropi, nato po vsem svetu razširila zelo lepa popevka, katere pravi verz je tak takole: »Ich küsse ihre Hand, Madam, kar bi smo nene, zvenelo »Poljubljam vam roko, gospa«. Tedaj še ni bilo v

navadi, da bi tudi Slovenci prevajali tuje popevke, in kdor je znal le malo nemščine, je to popravil po nemško, ali pa tako, kot se je bil navadil, nekoliko »približno«.

S to popevko je zaslovel tudi njen avtor, Dunajčan Niko Dostal, ki je bil sicer Avstrijec, vendar češkega porekla. Tedaj je živel v avstrijskem glavnem mestu, sedaj pa preživlja svojo »pozno je-

sen« v Salzburgu, kjer je pred nedavnim slavil svoj 80. rojstni dan, ki ni bil le njegov praznik, pač pa so z njim slavili ta dan tudi mnogi njegovi rojaki in tudi nekatere avstrijske kulturne ustanove. Med drugim je njegov jubilej proslavil tudi salzburški teater, ki je za to priložnost uprizoril tudi njegovo opereto »Die Vielgeliebte«, kar bi po naše bilo »Zelo ljubljena«.

Iz gornjega lahko sklepamo, da je salzburški slavljencec - glasbenik.

Resnično, Niko Dostal je glasbenik. Nočemo sediti, ker nismo za to niti poklicani, vendar menimo, da nam nič ne bo očitil pristranosti ali krivdnosti, če bomo rekli, da Dostal ne bo nikoli to, kar je Beethoven, kar je Verdi, kar so še številni drugi veliki glasbeni mojstri. To ne. Toda ob svojem času je bil Dostal zelo cenjen in tudi veljaven. Zaslovel je, kot smo rekli, s popevko, ker je ta v dveh letih obšla svet. Toda napisal je tudi veliko drugih, manj uspešnih popevk in več operet, kot na primer že omenjeno »Vielgeliebte«, »Clivia«, »Madžarska poroka«, »Manina« in še kaj drugega. Ker je v tej dobi opereta zašla še nekoliko v pozabo ali vsaj ni bila več v čislju, kot nekaj desetletij prej s Kalmanom in drugimi mojstri, so Dostala kot poslednjega na tem področju imenovali »kralja operete«.

Dostal je bil in je torej glasbenik, pa čeprav ne bo prišel v zgodovino kot velikanski mojster. Zanj bi tudi lahko rekli po italijansko, da je »sin umetnosti«, da torej izhaja iz umetniške družine. Njegov ded je bil kapelnik staroavstrijske vojaške godbe, njegov oče je bil znan pianist. Torej izhaja iz družine glasbenikov.

Že v otroških letih je Niko kazal nagnjenje za glasbo, zato ga je oče vpisal v glasbeno šolo, kjer naj bi se učil klavirja. Še prej pa, seveda, glasbene teorije. Toda Niko notni papir in note niso dišale. Glasbena teorija je bila zanj edva, ali mu je bila vsaj preveč suhoparna. In se je ni in ni hotel lotiti. Zato je vodstvo glasbene šole poklicalo Nikovega očeta. Ravnatelj šole mu je rekel, naj fanta vzame domov, ker da je ukazan, stroški pa so za stran vržen denar. Fant, so rekli, nima posluha. In kakšen glasbenik naj postane nekdo, ki nima posluha. In Niko zares ni imel posluha, toda le za disciplino, za učenje glasbene teorije, vtem ko je sicer imel dober posluš in je sluherno melodijski, ki jo je slišal, brez not, seveda, zaigral na klavir.

Niko Dostal torej ni hotel imeti opravka z glasbeno teorijo, zato pa z glasbo. Že v mladih letih je začel s skladbami, nato s popevkami, ki so šle naglo v svet, pa čeprav je le ena doživljala svetovno sloves. Nato so se vrstile operete, ki smo jih že navdušeno, vrstile so se glasbene spremljave za vrsto filmov. Kdor se spominja filmov s slovo Madžarsko Mariko Reck, z Zahar Leander, s Heinzom Rühmannom, se bo verjetno spomnil tudi ustreznih glasbenih spremljav, ki jih je vse ali skoraj vse napisal Dostal.

Zato ni nič čudnega, da je bil Dostal tedaj mož, o katerem je govoril ves svet, saj je bila njegova glasba na dnevnem redu in vsak dan. Ob tolikšnem delu, ob tolikšni proizvodnji, je samo ob sebi razumljivo, da je mož tudi velikemu služil. Bil je eden tedajšnjih »bigov« na glasbenem in tudi filmskem področju. Seveda le med glasbeniki in avtorji naslovov. V zvezi s tem bomo navedli le en sam podatek: v letih med 1930 in 1940, torej skoraj do vojne je Niko Dostal plačeval avstrijskemu erarju po milijon šilingov davkov na leto. To je ogromna vsota

T. F.

NOVOST NA KNJIŽNI POLICI

Vitomil Zupan:

Menuet za kitaro

Pri Cankarjevi založbi je izšel v sklopu petih del domačih avtorjev tudi nov roman Vitomila Zupana MENUET ZA KITARO. Vitomil Zupan, ki se s svojimi deli, s katerimi se srečujemo čedalje pogosteje, vedno bolj uveljavlja v sodobni slovenski prozi, nam je z novim romanom napisal svojevzstojen partizanski roman, ki bo po vsej verjetnosti našel močan odmev ne samo med bralci, temveč tudi med kritiko. Gre namreč za roman ne samo o dogajanjih za osvobodilnem boju, temveč tudi za roman o kritični vesti človeka v vojni, za roman, napisan s stališča današnjega časa. To pa seveda daje temu romanu poseben pečat in poseben značaj.

Osmutek za roman izvira še iz vojnih časov, je zapisal pisatelj. Pote n se je večkrat spaval na klet, da opiše minulo vojno, a zmečal je odnehal, ker se nekaj ni ujemalo. Poglavito vprašanje je bilo vprašanje odnosa do časa, ko se razvoja. Ko se mu je to odprlo, je nastal obširen rokopis. Skrčen na polovico prihaja sedaj kot roman pred bralce. »Naloga, ki se mi je postavljala sama od sebe, je bila dokaj zahtevna. Vzi-

veti se v miselnost pred tridesetimi leti, aventično in brez predsodkov, vnesti premisleke, ki so nastajali desetletja kasneje, preveriti odnos do tako različnih časov, in ne ostati na ravni spominskega teksta, to se mi je zdelo pravilna pot izoblikovanja neke časovno pogojene podobe, v kateri nastaja fizični in psihični lik neke svojevrstne osebnosti prastopolca - partizana. Tako pisatelj.

In tako imamo pred seboj partizanski roman, ki daleč presega običajen spominski zapis ali samo zapis o vojnih zgodbah. Menuet za kitaro je vojni roman o kritični vesti človeka, o položaju človeka, gledan in pripovedovan z današnjega stališča.

Ob vojnih zgodbah pisatelj niza svoje sedanje meditacije in izpoveduje svoj pogled nazaj. Razmišlja o ravnanju svojih junakov, išče resnice in ustvarja tako svojerstven tekst, poln vojne in sodobnega razmišljanja obnem. Zato ni odveč ugotovitev urednika založbe, ki je dejal, da je Zupanov tekst vojni in sodoben roman obnem, roman, ki prinaša veliko novega v sodobno slovensko prozo in v tematično partizanskega romana.

Pisatelj pripoveduje v svojem romanu o usodi partizana, ki je po ilegalnem delu v Ljubljani odšel kot partizan v hribe in se od kapitulacije Italije pa do konca vojne boril v brigadi. Doživlja nekaterih junakov tvorijo poglaviti del te močno avtobiografske knjige, v kateri je pisatelj zbrano gradivo povezal z lastnimi doživeti v vojni. Prepletanja z današnjimi razmišljanji ob bivanju v Španiji dopolnjujejo ta tekst. Zato Zupanov roman nikakor ni roman, ki bi nam predstavljal široko fresko vojnih časov. Ne gre samo za opis hajk in spopadov (mimogrede: opis hajke je edinstven v slovenski književnosti), temveč opis neke notranje hajke ljudi.

Ni dvoma, da prinaša Zupanov roman Menuet za kitaro, ki kljub skrajšanju na polovico obsega še precej več kot 400 strani normalnega teksta, novega duha v sodobno partizansko književnost. Ni videti, da bi se pisatelj utapjal v gradivo, kot je sam zapisal knjigi na rob, pa tudi ne, da bi bila knjiga le kot šop žarkov, ki pada na dogajanje, ga osvetljuje, je za hip in že ga zagrinja temina pozebe. Vsakomur, ki bo prebral knjigo, se bodo junaki, zlasti lik Antona, pa tudi pestra dogajanja, za vedno vtisnili v njegovo duševnost. Res je, da je marčičnim barvam primešane mnogo črne in bele, toda podoba, ki nam jo zapuša, branje, je trajna in enkratna. V tem pa je tudi vrednost te knjige, ki bo gotovo vzbudila dovolj zanimanja med slovenskimi bralci, pa čeprav govorci o nepriljubljeni vojni. SL. RU.

NA FILMSKIH PLATNIH

«Divina creatura» in «Per le antiche scale»

Odlotili smo se, da ocenimo skupaj dva italijanska filma, ki ju je po naključju predvajal isti kinematograf skoraj zaporedoma. Razlog je v tem, da oba opozarjata na nekakšno enostajno smer italijanskega filma, usmerjeno predvsem v obujanje fašističnega obdobja in njegovih začetkov. Ta povratek v preteklost je nekako paralelen podobni usmeritvi današnjihbo daleč od njene doslednosti: tudi ko gre ameriskemu filmu le za scenografsko operacijo (pomislimo na »Il grande Gatsby«), ima ta svoj smisel.

Pri filmu Giuseppe Patronija Griffija »Divina creatura« (grajjo Laura Antonelli, Terence Stamp, Marcello Mastroianni, Marina Bert, Doris Duranti) pa je scenografska operacija goli estetizem, ob katerem se drama razvija brez vsakega zanimanja režiserja samega. Mauro Bolognini pa je s filmom »Per le antiche scale« (grajjo Marcello Mastroianni, Françoise Fabian, Barbara Bouchet, Lucia Bosé, Adriana Asti, Pierre Blaise) poskusil celo angažirano zgodbo o nasprotju med psihiatričnimi metodami. Kot v drugih režiserjevih filmih, je tudi tu v ospredju nerazločljiv okus za dekadenca.

Zanimivo je, da se oba filma zaključita s poskusom politične metafore s prirnodom fašizma na oblast nam hočeta povedati, se nasilje posploši, medtem ko propade osamljenosti nasilje protagonizem. Ta metafora je le izraz slabe vesti tolikernih italijanskih režiserjev, ki hočejo s politično temo prekriti lastno nesposobnost v pripovedovanju posameznih zgodb. S. G.

Horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Skušajte dobro izbrati sodelavce, ki vam bodo pomagali v vašem poslu. Popolno razumevanje z drago osebo.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Svoje treznostjo boste naglo rešili neki nesporazum. Rešili boste tudi družinsko vprašanje, ki vas skrbi.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Ne prenačite se, ker bi zaradi tega ugnatila treti kakovost vašega dela. Nervoznost.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Dogodki bodo potrdili vaš optimizem.

RADIO VIZIJA

ČETRTEK, 27. NOVEMBRA 1975

ITALIJANSKA TELEVIIZIJA PRVI KANAL

12.30 Poljudna znanost: ITALIJANSKO PODEŽELJE
12.55 Sever kliče Jug, Jug kliče Sever
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNIK in Danes v parlament:
17.00 DNEVNIK
18.45 Poljudna znanost: DEBATA, KI JE NIKOLI NI BILO: NERON IN SENEKA
Gre za namišljen dialog ali razgovor med dvema velikanoma iz davne preteklosti. Tema razgovora, naj bi bil odnos med filozofijo in oblastjo. Seneka je filozof, slovit filozof, Neron pa državnik, krut vladar. Seneko bo upodobil Mario Acaccia, Neron pa Carlo Simoni
Italijanske kronike, Danes v parlamentu in Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 Politčna tribuna: SREČANJE MED PREDSTAVNIKI TISKA IN PSI
Italijanski ljudski roman: I MISTERI DI NAPOLI
Delo je napisal Francesco Mastriani. Prvi del dogajanja je iz leta 1818. Serafino Iommerto, tat, ki tiči v neapeljskem zaporu Vicaria, prosi sotrpina Pilata, naj umori drugega jetnika, ki ga je med nekim pretepom osleplil. Za protiuslugo obljubi Pilatu, da mu bo do konca dni hlapec. Skoraj hkrati kmet Cipriano pravi svojemu gospodarju, latifundistu, vojvodi Vitelliju, da je odkril na polju truplo. Kruti vojvoda pošlje Cipriana enostavno v zapor. S tem upa, da bo »odkril« krivica. In že smo leta 1846. Cipriano ima tri otroke. Onesima, Sabata in Filumeno. Kljub temu, da je minilo že toliko časa od žalostnega odkritja, ga grof preganja. Ker je Filumena jetnica, izžene vso družino, da bi se kdo njegovih ne okužil...

22.25 Sožitje: Pisana glasba — Drugo nadaljevanje

22.45 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

18.15 Protestantizem
18.30 Vir žiljenja
18.45 Športni dnevniki
19.00 URBANIZACIJA
Drugo nadaljevanje oddaje z naslovom »Sul filo del rasoio« je posvečeno vprašanju urbanizacije. Gre za eno izmed vedno bolj perečih vprašanj sodobnega sveta, ko neprestano govorimo o demografski eksploziji, industrializaciji, ki že duši človeštvo, o energetski krizi, ki zavira nadaljnji razvoj, in pa tudi o nastajanju velikanskih konglomeratov, kot so New York, London in druga velika mesta. Tudi pri nas doživljamo isti pojav, nastajanje velikih mest zaradi bega podeželskega človeka v mesto
20.00 Ob 20. uri
20.30 DNEVNIK
21.00 POEZIJA IN RESNICNOST
Renzo Giachieri je pripravil oddajo z gornjim naslovom v več nadaljevanjih. Današnje nadaljevanje bo imelo naslov »Mesto ima jeklene žilce«. V današnji, prvi oddaji bodo nastopili Laura Gnanoli, Ornella Grassi, Giorgio Bonora, Walter Maestosi in drugi
21.20 DVA MACARIA
Znani italijanski odrski umetnik, ki slavi letos že petdesetletno umetniško udejstvovanje, se bo nocoj predstavil kot revijski in kot dramski igralec. Kot vedno doslej bo sodelovala z njim soubetka Gloria Paul, ki bo izvedla nekakšen tropski ples. Seveda bo imel glavno besedo Macario sam, ki se bo uveljavil na več načinov

JUGOSLOVANSKA TELEVIIZIJA

8.10, 10.00, 14.00 TV ŠOLA: Slavonija, Funkcije, Pravopis, Nemščina, Znanost in tehnika, Učenci pred kamero itd.
17.15 Bistrooki: »Ladja«
Danes bomo v družbi Bistrookega odpotovali na dolgo in zanimivo potovanje z ladjo
17.45 Obzorji
18.05 VRENJE V LATINSKI AMERIKI. Dokumentarna oddaja iz ciklusa »Tretji svetovni mir«
19.30 DNEVNIK
20.05 BITKA ZA RANJENCE — Nadaljevanje, ki jo je pripravila TV Zagreb
20.50 Kam in kako na odhiti?
21.00 Četrtkovni razgledi: TV NA POTI V ŠOLO
Današnja oddaja želi seznaniti gledalce s srednjeročnim načrtom razvoja šolske TV na Slovenskem in jih opozoriti na potrebo po sistematičnem uvajanju televizije na vse stopnje izobraževanja. Slovenske šole sprejemajo TV program, kolikor ga sploh sprejemajo, iz javnega omrežja. Gre predvsem za oddaje zagrebške šolske TV in za razne občasne izobraževalne cikluse. Odveč je trditi, da neposredno sprejemanje oddaj iz javne mreže ne more dovolj smotno obogatiti učnega načrta. Takšno sprejemanje oddaj se ne more prilagoditi niti urniku niti učnemu načrtu, vrh teza pa vzbuja nelagodnost tudi pri učitelju, kajti ta si ne more ogledati oddaje vnaprej in se nanjo pripraviti
21.30 Po belih in črnih tipkah
22.00 DNEVNIK
22.15 Gl Europe — reportaža

KOPRSKA BARVNA TELEVIIZIJA

19.55 Otroški kotiček — risanke
20.15 DNEVNIK
20.30 ZEMLEPIŠNA ŠIRINA NIC. Celovečerni film,
22.00 Umetnost in stvarnost: RENESANSA — dokumentarna oddaja

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Porocila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Slovenski razgledi; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.00 Umetnost in prireditve; 18.30 Bergova Lirična suita za godalni kvartet; 19.00 Skupina »Težka industrija«; 19.10 Dopsi Francesco Leopoldo Savio — Matija Čop; 19.25 Program za najmlajše; 20.00 Sport; 20.35 Radijska drama: Zapri oči in šteje do deset; 21.25 Skladbe davnih dob; 21.40 Glasba za razvedrilo.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 20.30 Porocila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 9.00 Folklor; 9.15 Glasbena galerija; 10.10 Radijska šola; 10.35 Priljubljeno jim skupaj; 12.00 Glasba po željah; 14.15 Plošče; 14.35 Mi in naši otroci; 14.45 Ansambel »La vera Romagna«; 15.00 Program za najmlajše; 15.20 Plošče tedna; 16.45 Dela velikih mojstrov; 17.00 Mladinski klub; 18.00 Glasba po željah; 19.00 Prenos RL; 19.30 Lahka glasba; 21.00 Opera glasba; 22.00 Koncert.

NACIONALNI PRO RAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Porocila; 6.30 Jutranja glasba; 8.30 Jutranje popevke; 9.00 Vi in jaz; 10.10 Reportaža; 11.30 Drugi zvok; 12.10 Četrti program; 13.00 Četrtkova oddaja; 14.05 Drobce satire; 15.30 Plošče za mladino; 16.30 Program za najmlajše; 17.05 Radijska nadaljevanja; 17.25 Kodmorna in operna glasba; 19.30 Veliki mojstri; 20.20 Ponovno na sporedu z Marcello Marchesijem; 21.15 Politčna tribuna; Srečanje med predstavniki tiska in predstavniki PSI; 21.45 Pisatelj in oblast; 22.15 Plavla in klavir.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 9.00, 13.00, 15.00, 19.00 Porocila; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Radijska šola; Prihaja ledena doba; 9.35 Zborovska glasba; 10.35 Medved; 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem?; 11.03 Uganite, pa vam zaigramo; 12.10 Predstavljamo vam... 12.30 Jaz neč. Čop; 13.00 Gledanje; 13.40 Pihalne godbe; 13.30 Priporočila; 14.15 Glasbena šola; 14.30 Ribnica; 14.40 Enajsta šola; 15.45 »Vrtik«; 16.45 Jezikovni poskusi; Ivan Potrč; 17.00 November 75; 17.30 Iz domačega opernega arhiva; 18.05 Naš gost; 18.20 Iz kasetne produkcije; 18.35 Vedre melodije; 19.40 Ansambel Francija Puharja; 19.50 Lahko noč, otroci!; 20.00 Prenos v počastitev Dneva republike iz Jajca; 22.20 Slov. komorna glasba; 23.05 Literarni nočturno — G. Mac Beth; 23.15 Paleta popevk.

Ugotavljanja in razmišljanja o gostinstvu in izletništvu v notranjih predelih Istre

Letošnja turistična sezona je v glavnem mimo. Tudi v Istri. Zato lahko spregovorimo nekaj o turizmu, vendar ne v smislu statističnih podatkov, pač pa v smislu tega, kako in zakaj se del tega turizma spreminja in kaj bi bilo glede tega storiti. Pred časom je del notranje Istre, posebno gornji del Bušćine bil zelo privlačen za tako imenovani izletniški turizem. Po posebno Buje, Grožnjani, Ortalji in Momjan. V preteklih letih so v polletnih mesecih, ko je bilo vzdolž obale veliko tujih turistov, prihajali v te kraje polni avtobusi turistov na piknike, ki so jih prirejali krajevni goščinci. Turisti so radi odhajali na takšne izlete. Deloma zaradi kulturnih in zgodovinskih spomenikov v majhnih srednjeveških istrskih mestecih, deloma pa zato, da bi se tod nemoteno naučili krajevnih specialitet in pristnega domačega vina.

To je bilo pred leti. Zgodnja leta ni več tako. Vzdolž obale, po mestecih in turističnih naseljih je veliko, še več turistov, kot jih je bilo nekoč. In vendar v ta mesta »notranjosti ni več velikih izletov, pa čeprav so možnosti da izven boljše kot o bile nekoč. Je pa prišlo v tem mesecih do večjih sprememb, ki so za notranjost Istre bistvene. V teh krajih namreč ni več mesta za takšne množične izlete, pač pa za majhne

skupine in skupinice, ki bodo vedno našle zase dovolj mesta. Zakaj? Kako? Buje so v zadnjih petih, šestih letih razvile v dokaj živahno industrijsko središče s številnimi delavci. Prebivalstvo mesta se je številčno dvignilo in zato skoraj v celoti absorbira zmogljivosti domačega gostinstva. Kak lokal pa je bil sploh preurejen le za domače potrebe in pomislili je bilo treba za večji objekt, ki bi bil namenjen tujemu gostu.

Stopimo v Grožnjani. Do pred šestimi, sedmimi leti je bilo to mestece malo manj kot prazno. Zdaj ni v njem prazne niti ene hiše, saj so celo nekdanje hiše spet požarali in jih spremenili v zasebne počitniške domove ali atelektike, posamezne skupinice, ki kije za številne umetnike z vseh krajev Jugoslavije. V polletnih mesecih je zmogljivost gostinskih objektov v Grožnjani »glavnem zasedenu«. V mestecu se namreč zberejo glasbene skupine iz raznih krajev Jugoslavije in Evrope. Morebitni turist, ki ga pot pripeleje sem, se v pri

KOŠARKA

Vse tri italijanske peterke so se uvrstile v četrtfinale

Jugoplastika zadala Grkom kar 54 točk razlike in je tako napredovala

Vsi trije italijanski zastopniki v tem pokalu so uspešno opravili osmino finala.

Ce za Mabilquattro in Sindudne nihce ni dvomil o kvalifikaciji, pa je bil povsem problematičen položaj turškega Chinamartina, ki je v prvem srečanju kar za 25 točk izgubil proti francoski peterki Caen. Varovanci trenerja Gioma pa so v torek sijajno igrali in zadali Francozom pekoč poraz (30 točk razlike).

V Splitu so košarkarji Jugoplastike enostavno pregazili peterko Panellinos, ki je v prvem srečanju zadala jugoslovanskim igralcem visok poraz s petnajstimi točkami razlike. Pred domačini gledalci pa je Jugoplastika s hitro igro in s točnimi meti iz vseh položajev razbila obrambo Grkov in tako zmagala kar s 54 točkami razlike.

Jugoplastika je tako spet v zadovoljivi formi in splitski navijači lahko tako zaupajno gledajo na svoje moštvo, ki bo letos imelo dve izredno teži nalogi: boriti se za prvo mesto v jugoslovanskem prvenstvu in za visoko mesto v tem pokalu, saj je to tekmovalstvo v spomin slavnega jugoslovanskega košarkarja Radivoja Koraca.

OSMINA FINALA

Končni izidi:
Varna (Bolgarija) - Izmir (Turčija) 185:173 (105:70 in 80:103). Kvalifikacija: Varna.
Leverküsen (ZRN) - Lier (Belgija) 160:159 (73:91 in 87:68). Kv.: Leverküsen.

Le Mans (Francija) - Solun (Grčija) 179:142 (112:73 in 67:69). Kv.: Le Mans.
Berck (Francija) - Doncaster (Velika Britanija) 224:153 (101:85 in 123:68). Kv.: Berck.

Hapoel Tel Aviv (Izrael) - AEK Atene (Grčija) 157:154 (95:71 in 62:83). Kv.: Hapoel Tel Aviv.
Standard (Belgija) - Gammelstad (ZRN) 185:156 (81:74 in 104:82). Kv.: Standard.

Eveil Monceau (Belgija) - Bourgas (Bolgarija) 163:161 (94:81 in 69:80). Kv.: Eveil Monceau.
Juventud Badalona (Španija) - Wolfen Büttel (ZRN) 179:165 (93:81 in 86:84). Kv.: Juventud Badalona.

SINDUDNE BOLOGNA (Italija) - Maximarkt Wels (V. Britanija) 182:151 (89:71 in 93:80). Kv.: Sindudne Bologna.
MOBILQUATTRO MILAN (Italija) - Hapoel Ramat Gan (Izrael) 194:180 (95:91 in 99:89). Kv.: Mobilquattro Milan.

CHINAMARTINI TURIN (Italija) - ...

Vesna je v mladinskem prvenstvu zaigrala proti Muggesani zelo uspešno, saj ji je dala kar tri gole

POKAL R. KORAČ

Caen (Francija) 144:139 (54:79 in 90:60). Kv.: Chinamartini Turin.
JUGOPLASTIKA SPLIT (Jugoslavija) - Panellinos (Grčija) 168:139 (63:78 in 105:61). Kv.: Jugoplastika Split.

NOGOMET

POKAL UEFA
Težki ukrepi
proti Dörnerju (NDR)

ZÜRICH, 26. — Disciplinska komisija nogometne zveze UEFA je hu-

do kaznovala vzhodnonemškega nogometaša Hansa Dörnerja zaradi grobe igre med tekmo za pokal UEFA med Dinamom Dresden in Honvedom iz Budimpešte. Dörnerja so namreč izključili za štiri kola. Madžara Sandorja Bartosa pa za dve koli.

Nekaj izidov sinočnih mednarodnih nogometnih tekem:
POKAL UEFA
Bruges - Roma 1:0
Slask Wroclaw - Liverpool 1:2
Inter Bratislava - Stal Mielec 1:0
Milan - Spartak Moskva 4:0

NOGOMET

NAŠE NAPADALNE VRSTE SO SE SLABO IZKAZALE

Preteklo kolo tudi našim enajstericam na Goriskem ni bilo naklonjeno

Nedeljsko šesto kolo skupine P, kjer nastopajo slovenske tržaške enajsterice, je bilo zelo negativno za napadalne vrste in obenem za navijače. V petih tekmah smo namreč videli ... en sam gol, saj so se štiri tekme končale pri belem izidu. Na sporedu sta bila tudi dva slovenska derbija, ki nista izpolnila pričakovanj.

V derbiju Primorec - Gaja je agonizem prevladoval nad tehniko in zato (namesto lepe igre) je bilo precej prekrškov in grobe igre tako, da je moral sodnik predčasno poslati v slatčnico kar štiri nogometaše. To prav gotovo ne dela časti enajstericam, ki bi se morale zavedati, da izid ni sam sebi namen in da je dolžnost športa tudi vzgajati, se obnašati športno, predvsem pa je važno ohraniti mirno kri.

Mnogo boljše ni bilo v drugem derbiju med Unionom in Bregom. Tudi tu je sodnik poslal predčasno v slatčnico dva nogometaše. Dolžnosti športa tudi vzgajati, se obnašati športno, predvsem pa je važno ohraniti mirno kri.

IZIDI 6. KOLA
Sampvito - S. Andrea 0:0
Primorec - Gaja 0:0
Ginastica - GMT 0:0
Union - Breg 0:0
Domitri - Don Bosco 1:0

Primorec 10, Breg 9, GMT 8, S. Andrea 7, Gaja in Domitri 6, Sampvito 5, Kras, Union in Ginastica 3, Don Bosco 0.

PRIHODNJE KOLO (30. 11.)
GMT - Union, Gaja - Ginastica, S. Andrea - Primorec, Don Bosco - Sampvito.

V ostalih dveh skupinah pa so nedeljski izidi prinesli spremembe na vrhu lestvice obeh skupin.

SKUPINA O
IZIDI 6. KOLA
Accorciati - Barcola 0:0
Cave - Campi Elisi 1:2
S. Marco - Opicina 0:0
Virtus - Duino 1:2
Inter SS - Baxter 0:0

Duino 10, Baxter 9, Op. Supercat 8, Inter SS 7, S. Marco 6, CGS in Campi Elisi 5, Virtus, Barcola in Accorciati 3, Cave 0.

SKUPINA Q
IZIDI 6. KOLA
Donatori S. - Esperia SL 0:2
Zaule - Giarizole (odg.) 1:3
S. Sergio - Rozzol 1:3
Op. Supercat - Modiano 4:0
CMM «B» - Roianese 4:3

LESTVICA
Giarizole, CMM «B», Roianese in Op. Supercat 7, Esperia SL 6, Rozzol 5, S. Vito 4, Donatori S. in Zaule 3, S. Sergio in Modiano 2, B. R.

Šesto kolo 3. amaterske nogometne lige na Goriskem ni prineslo sreče slovenskim predstavnikom, saj so tako Sovodnje kot Mladost bili poraženi, Juventus pa je v tem kolu povaljal. Kljub temu moramo reči, da so štandere še vedno sami na vrhu lestvice, čeprav jih od blizu ogrožata Vermeigliano in Poggio, ki imata točko manj.

V Starancanu bi Sovodnjci za služili remi, sodnikov poseg pa je v veliki meri pomagal domačinom, da so izbojevali zmago nad gosti. Sodnik De Vita je namreč s prepovedjo govorjenja v slovensčini ustvaril med slovenskimi igralci živčno vzdušje, ki jim je preprečilo, da bi predvajali učinkovit nogomet. Poleg tega je treba dodati, da je sodnik izključil še branilca Kovica ter člana tehničnega vodstva, kar je vsekaror prispevalo, da so Sovodnjci igrali brez vsake koncentracije. V nedeljo bo na sporedu v Doberdolu ob 14.30 slovenski derbi med Mladostjo in Sovodnjci.

Tudi doberdolski predstavniki so si na nedeljskem srečanju zaslužili remi. V prvem polčasu je bilo srečanje izredno zanimivo in občinstvo je lahko sledilo številnim napadnim akcijam. V drugem polčasu, ko je bilo stanje 3:3, je kazalo, da

Primorje je v nezanemivi tekmi 2. amaterske lige v nedeljo iztrgalo Costalungi le skromen remi

TEDENSKI PREGLED 3. AL

ODBOJKA

Devetnajst reprezentanc v boju za še dve razpoložljivi mesti

Med ekipami, ki si morajo pot do Montreala šele priboriti, sta tudi Italija in Jugoslavija

Pred letošnjim evropskim prvenstvom v Beogradu so bile v Rimu 20. septembra izrebrane štiri kvalifikacijske skupine enainvajsetih držav. Med tem časom pa sta prišli dve spremembi. Sovjetska zveza je postala evropski prvak in ima tako neposredno pravico do igranja v Montrealu, Brazilija pa je zmagala na kvalifikacijah Južne Amerike in ima tako pravico do igranja na prihodnjih igrah.

Prav zaradi tega je prišlo v vseh skupinah do sprememb. Prvi zreb, ki sta mu prisostvovala predsednik mednarodne odbojarske zveze Paul Libaud in predsednik evropske odbojarske zveze Giancarlo Giannozzi je bil naslednji:

A: Italija, Belgija, ZDA, Izrael in Kuvajt.
B: SZ, Brazilija, Venezuela, ZRN in Grčija.

C: NDR, Bolgarija, Islandija, Španija in Indonezija.
D: CSSR, Romunija, Jugoslavija, Turčija, Nigerija in Iran.

Poleg teh so bile sestavljene tudi rezervne skupine in prav te bodo veljale na tem kvalifikacijskem turnirju, ki bo trajal od 15. do 23. februarja prihodnjega leta (v treh ali štirih italijanskih mestih). Ene skupina bo verjetno v Rimu in to prva, v katero je bila vključena Italija.

ODBOJKA

V PRIJATELJSKI TEKMI

DREVI V TRSTU BOR - FUŽINAR

To bo že drugo gostovanje te ekipe pri «plavih»

V okviru priprav na bližnje odbojarsko prvenstvo tretje lige, bodo igralci Bora drevi odigrali zanimivo prijateljsko tekmo s Fužinarjem iz Raven. V letošnjem prvenstvu druge zvezne odbojarske lige so Ravenčani startali izredno uspešno, saj so zmagovali vse štiri prvenstvene tekme in so skupno z Metalcem iz Siska in Mariborom na vrhu lestvice.

To bo drugo gostovanje trenutno najboljših šestere iz Slovenije v Trstu. Prva tekma je bila odigrana na stadionu «I. maj» pred nekaj več kot 10 leti. Glede na to, da so se borovci izredno dobro pripravili na prvenstvo in letos igrajo v spremeni postavi, bo drevisnje srečanje dokaj zanimivo. Tekma se bo pričela ob 18.30.

MILAN, 26. — Znan kolumbijski kolesar Rodriguez je sklenil vr-

NOGOMET

Tokrat Paunović

BEograd, 26. — Kaže, da se je letošnja jugoslovanska nogometna sezona spremenila v pravo emigracijo domačih nogometašev. Oblak, Popivoda, Katalinski, Džajić (in morda Bjeković) so že zapustili domovino. Tokrat pa naj bi pripravil krovke še standardni branilec beograjskega Partizana Paunović, ki naj bi odpotoval na Nizozemsko.

Partizan bi tako v prihodnji sezoni ostal kar brez dvojice svojih najboljših; brez Bjekovića in Paunovića.

PLANINSKI POHOD

V NEDELJO NA OPČINAH

Delno so spremenili pravilnik tekmovanja

Organizator bo s spremembami omogočil še večjo udeležbo

Zaradi precejšnjega zanimanja za orientacijski pohod, ki bo v nedeljo, 30. novembra na Opčinah, je organizator (prosvetno društvo «Tabors») delno spremenil pravilnik tekmovanja, da bi ugodil čimvečjemu številu ekip. Predvsem se je udeležba osnovnošolskih otrok omejila na 3., 4. in 5. razred. Priporočila pa se, da so ekipe razredni tudi mešane in da je v vsaki vsaj en učenec iz 5. razreda. Da bi starši in drugi spremljevalci ne čakali najmanjših na cilju, bo organizator spuščal na progo tudi ekipe odraslih, čeprav izven konkurence, ker bo pohod za odrasle tehnično lažji. Prvotna o-

mejitev tekmovanja samo za šole in vaske organizacije s kraške planote odpade in pravico do nastopa imajo vse šole, oziroma tudi druge organizacije od koderkoli. Organizator pa opozarja tudi na spremembo urnika. Iz organizacijskih razlogov je bilo zbirališče premaknjeno na 9.45, prvi start pa na 10. uro. Ob koncu tekmovanja bodo udeleženci pohoda ob spomeniku padlim v NOB na Opčinah vsadili tri mlade hrastice.

BOKS

Foreman spet na ringu

KIAMESHA LAKE, 26. — Američan George Foreman, bivši svetovni prvak teške boksarske kategorije, se bo jutri spoprijel z rojakom Ballardom v desetih krogih.

To je prvi nastop G. Foremana, potem ko je lani, 31. oktobra, izgubil naslov svetovnega prvaka v srečanju z Alijem v Kinshasi.

KOŠARKA

GEORGETOWN, 26. — Ekipa ameriške univerze Georgetown je premagala jugoslovansko državno košarkarsko reprezentanco s 108:64.

TENIS

TURNIR V JUŽ. AFRIKI

Solomon zmagal

JOHANNESBURG, 26. — Z velikim turnirjem v Johannesburgu so se zaključila letošnja «open» teniška tekmovanja. Na tem turnirju je zmagal American Harold Solomon, ki je v finalu premagal rojaka Briana Gottfrieda s 6:2, 6:4, 5:7 in 6:1.

SMUČANJE

Tiskovne konference ne bo

MILAN, 26. — Tradicionalne tiskovne konference, ki jo prireja italijanska smučarska zveza pred vsako sezono, letos ne bo, kajti doslej so imeli odborniki največ dela s kočljivim problemom «Anzi-Besson». Zveza je seznanila novinarje, da zaradi polemik v zvezi z izključenimi smučarjema ni imela dovolj časa za pripravo te konference.

PODVODNI RIBOLOV

PARACAS, 26. — Italijanska reprezentanca v podvodnem ribolovu se bo od danes dalje udeležila svetovnega prvenstva v Paracasu (Peru). Letošnjega SP se bo skupno udeležilo 25 reprezentanc.

MADRID, 26. — Ženska italijanska reprezentanca je v španski prestolnici, ob udeležbi 16 držav, osvojila naslov svetovnega prvaka v moderni gimnastiki.

Derbi med enajstericama Primorca in Gaje v 3. amaterski ligi je bil oster in prišlo je tudi do grobosti

Maj v deželi Sovjetov

ONKRAJ KAVKAZA 29.

Krepile so se ekonomske in politične zveze z ruski mi fevdalnimi kneževinami. Dvig kmetijstva, obrti in trgovine je prispeval k rasti državnega dohodka, ki je dosegel tri milijone sedemsto tisoč zlatih rubljev letno. Blagajna carice Tamare je bila v tistem času trikrat bogatejša od blagajne angleškega kralja.

Iz tega obdobja, to je iz časov od šestega do trinajstega stoletja, je ostala velika znanstvena, književna in arhitekturna dediščina. Dvanajsto stoletje zato upravičeno zgoštevamo za «zlato stoletje» v srednjeveški kulturni zgodovini Gruzije. K razvoju znanosti in književnosti sta veliko prispevali Ikaltojska in Gelatska akademija, prav tako pa tudi samostanske šole — seminarje tako v Gruziji, kot tudi zunaj njenih meja — v gruzinskih samostanih v Jeruzalemu, Grčiji, Siriji in Bolgariji. Ugledni gruzinski znanstveniki tega časa, ki so predavali v njih, kot Ivan Petrici, Efreim Mcire, Arsen Ikaltoeli in drugi so v svojih delih izražali svobodo misli in znanstvenih raziskav. V tem času so nastale razprave, tako originalne kot prevecone, o astronomiji, astrologiji, medicini in jurisprudenici. V desetem stoletju se je pojavila nadarjena plejada gru-

zinskih himnografov. Med njimi je bil Mihael Modrekili, avtor duhovnih himen in sestavljalce zbornika cerkvenih pesmi. V hagiografsko literaturo, katere najvidnejši predstavnik je bil, kot gotovo že veste, Georgij Merčuli, pravitelj in gorec zagovornik združitve Gruzije, so vdrli tudi posvetni motivi. Čeprav vam je morda že tovariš Nikolaj veliko pripovedoval tudi o začetkih gruzinske književnosti, mi vseeno dovolite, da vam še jaz, kot zgodovinar, povem nekaj besedi, ker sodi omenjena literatura tudi v zgodovino kot njen sestavni, neločljivi del.

Torej, pomemben del starih literarnih spomenikov vsebuje namreč tudi bogate zgodovinske podatke iz takratnega vsakdanjega življenja. Značilnost naših letopisov je tudi v njihovi veliki erudiciji in lepoti jezika. V cerkveni arhitekturi pa se z začetkom šestega stoletja začne uveljavljati kupolna gradnja. Najpomembnejše spomenike tega obdobja, tako hram Džvari kot katedralo Svetihcovelu pa sta itak videli sami. V tem času doživlja razcvet tudi umetnost obdelovanja plemenitih kovin, to pa ste prav tako videli v našem umetniškem muzeju v Tbilisiju.

V drugi polovici trinajstega stoletja se je položaj v naši deželi izredno poslabšal. V Gruzijo so vdrl Horezmijci na čelu z Dželalad-Dinom, potem pa so po njej planile, kot tudi v druge dežele vzhodne Evrope in Azije kot pošastna lavina Džingiskanove horde. Mongoli so za sužnjili deželo skoraj za sto let. Sele v tridesetih letih trinajstega stoletja se je Gruzincem posrečilo vrci s seboj tuji jarem. Enotna gruzinska država se je spet rodila pod carjem Georgijem V. Blestečim (1314-1346), ki je upostavljal stare državne meje in izvedel vrsto uspešnih administrativnih, sodnih in finančnih reform. Znameniti popotnik zgodnjega srednjega veka Marko Polo je zapisal o Gruziji: «Ljudstvo se ukvarja s trgovino in obrtjo. Tu

je mnogo gora, sotesk in trdnjav, Mongoli pa niso mogli osvojiti v celoti te dežele.»

Vendar je nedolgo obdobje politične in ekonomske rasti dokončno prekinil napad Timurlenka z njegovimi vojskami. V letih 1386 do 1403 je Gruzija preživela osem pogubnih vdorov tega strahotnega osvajačca. Tam, kjer so šle horde nomadov, so ostajale razvaline in pogorišča. Prebivalstvo dežele se je zmanjšalo skoraj za polovico. Od takrat dalje je Gruzija začela zaostajati v svojem zgodovinskem razvoju z ozirom na takratne napredne evropske dežele.

Kritičen notranji položaj je postal še bolj zapleten zaradi neugodnih zunanepolitičnih dogodkov. Po padcu bizantinskega cesarstva 1453. leta se je Gruzija znašla v premežu med dvema močnima napadalnima državama: osmansko Turčijo in sefidskim Iranom. Osvajalci so odtrgali od dežele vrsto gruzinskih pokrajin, nasilno preobračali Gruzince v muslimansko vero in jih odganjali v suženjstvo. Posledice izčrpavajočih vojn so se podvojile še s politično zmedo. V poznem in šestnajstem stoletju je Gruzija razpadla na posamezna carstva in kneževine. Le-te pa so se dalje drobile še na polovično samostojne vladavine knezov ali tavadov. Oslabelost osrednje oblasti in samovoljni vpliv velikih fevdalcev — zemljiških gospodov, krute in izprijene oblike izkoriščanja kmetov, vse to je pripeljalo k ekonomskemu padcu in kmečkim uporom.

Turčija in Iran, katerima ni bila dovolj vazalna odvisnost gruzinskih carjev, sta zato stremela k popolni podreditvi Gruzije. Še posebej uničujoči so bili številni vdori šahov Tahmaspe in Abbasa I. Slednji je začel z množičnim preseljevanjem Gruzincev v Iran, na zavzeto ozemlje pa je začel naseljevati vzhodna, polovično nomadska plemena. Mnogo slavnih bitk, ki so ostale v zgodovini gruzinskega ljudstva, je povezanih z imeni carjev Luarsaba I., Tejmu-

raza I. in ljudskega junaka Georgija Saakadzeja, ki je stal na čelu upora proti tujim osvajačcem.

Gruzinsko ljudstvo, ki je junaško zadrževalo pritisk neusmiljenega in krutega sovražnika, je doseglo določene vojaške in politične uspehe. Vendar pa so se naprednejši gruzinski državniki čedalje bolj prepričali, da je mogoče preboj sovražnega muslimanskega obroča in razrešitev dolge krize v zgodovini Gruzije uresničiti samo s pomočjo močnega zunanje zaveznika, ki bi bil blizu Gruziji v kulturi in veri. Takšen zaveznik je bila Rusija, ki se je v šestnajstem stoletju izoblikovala v močno centralizirano državo. Od petnajstega stoletja dalje so se gruzinski carji nemalokrat obračali po pomoč na Rusijo.

Znanstveno in kulturno življenje Gruzije, ki je potihnilo in bilo skoraj popolnoma prikinjeno v hudih časih štirinajstega in petnajstega stoletja, je nekoliko oživelo v naslednjih stoletjih. Iz tega časa so se ohranila zanimiva dela s področja matematike, astronomije, medicine in zgodovinarstva. V glavnem je književnost zastopala poezija carja Tejmuraza I., dalje Arčila in Josipa Tbilelijskega. Stevilna kulturna dejanja je bila gruzinska družba prisiljena uresničiti v tujini. Tako je bila v Rimu natisnjena in izdana prva gruzinska tiskana knjiga 1629. leta, v Moskvi pa je bila ustanovljena prva gruzinska tiskarna leta 1695. Pod Vahtangom VI. (1675-1737) je bila ustanovljena «Komisija učenih mož» za zbiranje in obdelavo zgodovinarstva, kodifikacijo juridičnih spomenikov in pisali so razprave o administrativno-finančnih vprašanjih. V tbilisijski tiskarni so prvič sploh natisnili poemo Sote Rustavelija «Vitez v tigrovi koži» leta 1712. V ta čas sodi ustvarjalnost največjega takratnega znanstvenika in pisatelja Orbelianija, o katerem ste tudi zagotovo že dosti slišali.

(Nadaljevanje sledi)

IZ PROTESTA PROTI KOMPROMISNEMU ZAKONSKEMU OSNUTKU O SPLAVU

Videmski poslanec Loris Fortuna bo vrnil parlamentarni mandat

Poslanec je v torek izstopil iz vodstva PSI - Danes v komisijah za zdravstvo in za pravosodje poslanske zbornice začetek razprave o prekinitvi nosečnosti

RIM, 26. — Z razpravo v komisijah za zdravstvo in za pravosodje poslanske zbornice bo od jutri vprašanje prekinitve nosečnosti znova v središču pozornosti. O tem vprašanju, ki je dalo povod za zelo ostre polemike v državi, so včeraj razpravljala vodstva PSI, KPI in PSDI, ki so izdelala svoje stališče do kompromisnega zakonskega osnutka, ki ga je izdelal ožji odbor omenjenih komisij. Razprava je bila nadvse ostra v socialističnem vodstvu, ker je videmski poslanec Fortuna in pobudnik socialističnega zakonskega predloga o splavu odstopil iz protesta proti stališču PSI do vprašanja splava in odgovorjanja na vrhu med komunisti in demokristjani.

Fortuna pa je šel v svoji demonstrativni akciji še dlje in kaže, da bo v znak protesta vrnil svoj parlamentarni mandat. Tako trdi v svoji jutrišnji številki milanski tednik «Panorama», ki objavlja tudi daljši razgovor z videmskim poslancem o vprašanju prekinitve nosečnosti. Po vseh iz Rima je Fortuna seznanil s svojim sklepom, da vrne parlamentarni mandat, tudi predsednika zbornice Pertinija in predsednika socialistične poslanske skupine Mariottija. Svoj sklep je Fortuna utemeljil z dejstvom, da parlament skuša preprečiti referendum o splavu, med pobudniki katerega je bil videmski poslanec, zlasti pa v znak protesta proti kompromisnemu zakonskemu predlogu o prekinitvi nosečnosti, ki ga je izdelal ožji odbor komisij za zdravstvo in za pravosodje.

Da razumemo neprilicavost sklep poslance Fortuna, ki je — česar spomin ne vira — prvi tovrstni nasprotnik v italijanski povojni zgodovini, je potreben korak nazaj, ko je vprašanje splava izbruhnilo z vsi silo zaradi vrste smrtnih primerov. Pod pritiskom javnega mnenja in radikalne stranke, ki se je angažirala v tem boju, so vse stranke ustavnega loka predložile parlamentu svoje zakonske osnutke za ureditev vprašanja prekinitve nosečnosti in za odpravo do sedaj veljavnih določil, ki so dedičina fašizma ter njegovega načela o zaščiti rase in po katerih je splav zločin. Zakonski osnutki so bili zelo različni med seboj: socialistični na primer je bil sestavljen po zleđu francoske zakonodaje, po kateri je splav dovoljen v prvih treh mesecih nosečnosti brez vsakršne omejitve, medtem ko je bila po demokristijanskem predlogu prekinitev nosečnosti še vedno zločin in kot tak kaznovan. Dejstvo je upoštevanje vseh olajševalnih okoliščin, vsled katerih se stališča odloči za splav. Predlogi ostalih strank so bili v večji ali manjši meri neke vrste kompromisni predlogi med dvema «ekstremizmom». Komisiji za zdravstvo in za pravosodje poslanske zbornice, ki sta začeli uvodno razpravo o zakonskih osnutkih že v začetku poletja, sta sklenili, da zaupata ožjemu odboru sestavo kompromisnega osnutka, ki bi ga lahko osvojile in podprele v zbornici vse stranke. Sad tega dela, ki je trajalo dalj časa, je zakonski predlog, razprava o katerem se bo začela jutri. Gre za predlog, ki dovoljuje splav le v omejenem številu primerov (posilstvo, krvorazkrutstvo, nevarnost za fizično ali psihično zdravje nosečnice, nevarnost poškodovanja za novorojenčka). K temu gre dodati še dejstvo, da po omejenem osnutku ženska ne more svobodno odločiti, če bo splavila ali ne, pač pa mora prositi za ustrezno dovoljenje zdravnika, ki ji mora odgovoriti (pritrilno ali ne) v roku osmih dni.

Po mnenju poslance Fortuna in radikalnih voditeljev sta omenjena člena atentat na svobodno žensko in, kar je še huje, ne bosta učinkovito orožje v boju proti skrivnemu splavu, ki povzroča vsako leto smrt na desetine nesrečnic, ki so se v skrajni sili zatekle po pomoč k mazačnem. K temu gre dodati še dejstvo, da bodo med jutrišnjo razpravo demokristijani ob podpori misovcev predložili popravek k izdelanemu osnutku, po katerem je splav kljub vsemu kazniv dejanje, tako imenovana laična fronta (PSI, PSDI, PRI in PLI) pa bo zahtevala, naj se v prvih devetdesetih letih nosečnosti dovoli ženski svobodno odločitev o prekinitvi nosečnosti. Edini, ki se zavzema za to, da bi bil kompromisni zakonski predlog odobren brez popravkov so komunisti, ki so med včerajšnjo sejo ocenili predlog za pozitivno. Poudarili so tudi, da bodo brezpogojno podprli ta osnutek in se bodo »pri vsakršnem popravku, ki bi ga no odobrile vse stranke ustavnega loka, prav tako pa se bodo protivili poskusu KD, da vsili svoje pojmovanje splava kot kazniv dejanje.

S svojim odstopom je poslanec Fortuna odločno nastopil proti kompromisu, katerega je »ozgošal kot škropulac«. V intervjuju z urednikom tednika «Panorama» je videmski parlamentarec med drugim poudaril, da pride trenutek, »ko je vsak poštenjak dolžan odločno reči 'ne', ne da bi te naloge poveril drugim. Zame je tak trenutek prišel, ker je to, kar se dogaja v parlamentu, nedopustno. Moj odstop naj bo prispevek boju za pravice žena in za uveljavljanje vseh človeških pravic v Italiji.« Fortuna je bil v svojem izjavljanju kritičen predvsem

do komunistov, katere obtožuje, da so žrtvovali pravico do splava za «mini zgodovinski kompromis s KD o tem vprašanju».

Stališče socialistične stranke do zakonskega osnutka o prekinitvi nosečnosti, ki ga je izdelal ožji odbor, je pojasnila poslanka Magnani Noya, članica odbora, ki je izdelal kompromisni predlog. «Če nas bodo k temu prisilili, se bomo borili za referendum za odpravo sedanjega zakona o splavu — je poudarila — menim pa vsekakor, da bi bilo boljše, če bi se referendumu izognili. Referendum bi namreč odpravil fašistični zakon, to pa ni jamstvo, da bi parlament takoj odobril nov zakon o prekinitvi nosečnosti, ne gre pa pozabiti tudi na težavni gospodarski in politični položaj države, za reševanje katerega moramo napeti vse sile». Poslanka je tudi poudarila, da se bo PSI vsekakor boril, da parlament prizna ženski pravico do svobodnega odločanja o prekinitvi nosečnosti in da uzakoni brezplačni splav v bolnišnici. Kot rečeno so socialistične stališče osvojili tudi PSDI, PRI in PLI.

Aretiran predsednik urugvajske KD

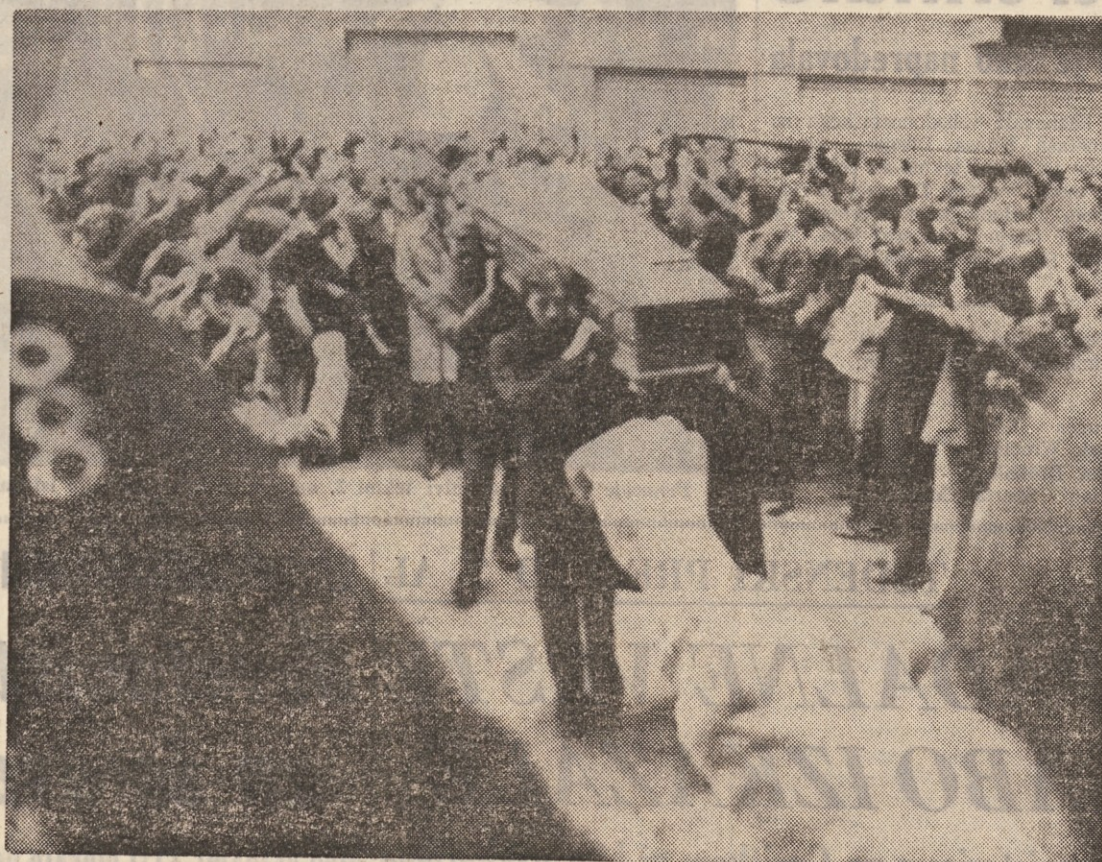
MONTEVIDEO, 26. — Predsednik urugvajske krščanske demokracije, bivši senator Juan Pablo Terra, je bil aretiran pretekli petek v Montevideu. Vest se je zvedela šele danes, medtem ko še niso znani razlogi aretacije.

V zadnjih dneh so aretirali tudi ravnatelja dnevnika «El Telegrafo» in nekega urednika istega dnevnika. Časopis so zaprli že 11. novembra z obtožbo, da je izkrivil besedilo nekega uradnega sporočila.

Ze en mesec so v teku v Urugvaju množične aretacije, ne da bi oblasti objavljale vzroke teh ukrepov. Tudi usoda aretirancev ni znana; prizadevanja svojcev, da bi prišli v stik z njimi, so povsem brez uspeha.

Pomeje so sporočili, da je bil Juan Pablo Terra osvobojen, vzrok aretacije pa niso pojasnili.

Pogreb ubitega demonstranta

V Rimu je bil včeraj pogreb 18-letnega Pietra Bruna, ki je bil ubit med demonstracijo za Angolo, ko so nekateri karabinjerji streljali na demonstrante. Pogreba se je udeležila velika množica, med katero so bili posebno številni pripadniki levičarskega izvenparlamentarnega gibanja «lotta continua», katerega član je bil tudi mladi Bruno.

FRANCOSKI SOCIALISTIČNI VODITELJ V ZDA

Henry Kissinger sprejel Francoisa Mitterranda

Govor je bil predvsem o politiki morebitne levičarske vlade v Franciji - Priznanje politiki KPI

WASHINGTON, 26. — Tajnik francoske socialistične stranke Francois Mitterrand je imel sinoči več kot enurni razgovor z ameriškim zunanjim ministrom Kissingerjem, s katerim je razpravljajal predvsem o francoskih notranjepolitičnih problemih ter o možnosti, da bi francoska levica prišla na oblast. V pogovoru sta se častnikarji je Mitterrand označil svoje srečanje s šefom ameriške diplomacije kot zelo koristno in zanimivo, dodal pa je, da je Kissingerju zagotovil, da morebitna sestava levičarske vlade ne bi prinesla od sprememb v francoskih zavezništvih. «Ne nameravamo preiti od enega tabora k drugemu — je dejal — ter zapustiti varnostni sistem, v katerem smo sedaj, vsaj tako dolgo ne, dokler bo obstajal še drugi sistem.» Francoski socialistični voditelj je tudi povedal, da se je s Kissingerjem pogovarjal tudi o razvoju položaja v južni Evropi, predvsem v Španiji in na Portugalskem. «Razmišljam današnjo negotovost — je v tej zvezi izjavil — kot pragično gotovost diktature.»

Na tiskovni konferenci na sedežu washingtonskega častnikarskega združenja pa je Mitterrand omenil tudi nedavni dogovor Berlinguer — Marchais ter ga ocenil kot dokaz razvoja, ki je v teku v francoski komunistični partiji. Glede politike KPI pa je dejal, da je zelo važna in zelo izvirna. Mitterrand je poudaril predvsem izredno aktivno angažiranje italijanske

Na podelitev Nobelove nagrade za mir

Saharov bo v Oslo poslal svojo ženo

MOSKVA, 26. — Sovjetski znanstvenik Andrej Saharov, letošnji Nobelov nagrajenec za mir, je danes sporočil, da bo poslal svojo ženo Jeleno v Oslo na svečanost podelitve nagrad, ki bo 10. decembra. V pogovoru s častnikarji v svojem moskovskem stanovanju je Saharov povedal, da je za pismo, ki ga je poslal na Nobelovo nagrado pri norveškem parlamentu, naj smatra njegovo ženo kot njegovo »pooblaščenico predstavnico«. Vsekakor je Saharov dodal, da še ni izgubil upanja, da bi lahko sam šel v Oslo.

Proces v Düsseldorfu proti vojnim zločincem

Na zatočni klopi bivši pazniki in bolničarji koncentracijskega taborišča v Maidaneu

DÜSSELDORF, 26. — V Düsseldorfu se je danes začel proces proti 16 osebam (11 moških in 5 žensk), bivšim voditeljem koncentracijskega taborišča v Maidaneu na Poljskem, kjer je med vojno umrlo najmanj 250.000 židov. Iz sovjetskih in poljskih virov pa izhaja, da je bilo žrtev tega uničevalnega taborišča več kot milijon. Vse obtožbene dolžijo sodelovanja v pokolu. Gre za bivše paznike ali policarje obeh taborišč v Maidaneu, ki so sedaj stari od 54 do 72 let.

Proces, ki se je danes začel, je najvažnejši sodni postopek proti vojnim zločincem, ki so ga organizirali v Zahodni Nemčiji po procesu proti odgovornim za pokole v uničevalnem taborišču v Auschwitzu. Sodna razprava bo verjetno trajala več kot eno leto, zaslišali pa bodo kakih 200 prič, od katerih bodo mnoge prišle iz tujine, v prvi vrsti iz Izraela.

Revizija preiskave o umoru Martina Lutra Kinga

WASHINGTON, 26. — Ameriški pravosodni minister Edward Levi je odredil revizijo preiskave o umoru črnega voditelja v Nobelovega nagrajenca za mir Martina Lutra Kinga. Pobuda pravosodnega ministra še ne pomeni ponovnega odprtja preiskave; dva visoka funkcionarja ministrstva — bosta morala

USPEŠNA AKCIJA MOŽ POSTAVE SE NADALJUJE

Po ostrem spopadu s policijo aretiran še en ugrabitelj inženirja Travaglina

Banditu, ki je včeraj ušel agentom, med nočjo ni uspelo prebiti policijskega obroča - Preiskovalci na sledi tudi tretjemu ugrabitelju

NUORO, 26. — Po včerajšnjem oboježenem spopadu med banditi in policijo, po katerem je bil osvobojen inženir družbe ANIC Carlo Travaglina in aretiran eden od ugrabiteljev, se je davi na istem popadku vrnil nov spopad med policijskimi agenti in ugrabiteljem, katerega se je včeraj posrečil beg. V spopadu je bil ranjen 30-letni bandit Nicolino Davoli, ki je že star znanec policije in katerega je včeraj sodišče obsodilo na tri leta prisilnega bivališča.

Ranjenega bandita je policija prejelja s helikopterjem v bolnišnico v Nuoro, kjer so ga sprejeli na zdravljenje zaradi rane na kolenu in zloma gležnja. Davoli so zadržali že operirali in vse kaže, da si bo v kratkem opomogel. V prihodnjih dneh bo bandita zaslišal namestnik državnega pravdnika dr. Marcello, ki vodi preiskavo o ugrabitvah v Nuoru. V tej pokrajini je bil med drugimi pred dvema tednoma ugrabljen demokristjanski poslanec odv. Pietro Riccio.

Spopad med policijo in bandito ma se je vnel davi, kmalu potem ko so možje postavili nadaljevali z obsežno preiskavo, ki je včeraj privedla do aretacije Vedeleja. Aretirani banditi na sledi

dom «Lecoe», kjer sta se verjetno skrivala vsi noč. Ugrabitelja sta skušala prebiti policijski obroč, vendar nista uspela. Po kratkem, srdečnem streljanju so agenti ujeli Davoli, medtem ko se je njegovemu pajdašu posrečilo zbežati. Možje postavili so mu bili za petami, vendar se je včeraj posrečil beg. V spopadu je bil ranjen 30-letni bandit Nicolino Davoli, ki je že star znanec policije in katerega je včeraj sodišče obsodilo na tri leta prisilnega bivališča.

Ranjenega bandita je policija prejelja s helikopterjem v bolnišnico v Nuoro, kjer so ga sprejeli na zdravljenje zaradi rane na kolenu in zloma gležnja. Davoli so zadržali že operirali in vse kaže, da si bo v kratkem opomogel. V prihodnjih dneh bo bandita zaslišal namestnik državnega pravdnika dr. Marcello, ki vodi preiskavo o ugrabitvah v Nuoru. V tej pokrajini je bil med drugimi pred dvema tednoma ugrabljen demokristjanski poslanec odv. Pietro Riccio.

Spopad med policijo in bandito ma se je vnel davi, kmalu potem ko so možje postavili nadaljevali z obsežno preiskavo, ki je včeraj privedla do aretacije Vedeleja. Aretirani banditi na sledi

solu» Graziano Messino in «modrim baski» v juniju 1967. Možje postavili so zasledili bandita pri Orgosolu nekaj ur po osvoboditvi trgovca Peppina Cappellija. V silovitem spopadu, ki je trajal vsa noč, sta padla dva karabinjerja. Messinov pajdaš Atienza pa je bil smrtno ranjen. Nevarnemu banditu se je vsekakor posrečilo pobegniti skupno z ranjenim prijateljem, čigar truplo so preiskovalci našli nekaj dni pozneje skrito med skalovjem nad Orgosolom. Messina pa je še dalj časa «kraljeval» nad tem delom Sardinije, dokler se ni ujel v mrežo policije nekaj let pozneje.

Prav tako znan je tudi spopad med banditom Campano in policijo, med katerim sta bila ubita policijski agent in banditov pajdaš. Zadnji po vrsti, če izvajamo včerajšnjo in današnjo bitko, je bil spopad med policijo in banditi, ki se je vnel 28. julija letos. Tedaj so agenti zasledili štiri bandite, ki so se botali z odkupnino, ki so jo iztržili z ugrabitvijo tridentinskega inženirja Maffei. Tedaj je padel bandit Antonio Maria Putzolu, v čigar torbi so preiskovalci našli 350 milijonov lir, polovico odkupnine, ki so jo svojci plačali za Maffei.

TRŽAŠKI DNEVNİK

OČENA SINDIKATOV POLITIČNE KRIZE V DEŽELI

Vodstvo CGIL o nalogah novega deželne odbora

Podaljšana stavka v tovarni testenin «Miramar» Slovenski sindikalist Grgič izstopil iz organov CISL

Na svoji zadnji seji je deželno vodstvo CGIL razpravljalo tudi o poteku deželne krize, kar povezujejo sindikalisti z resnim gospodarskim položajem naše dežele. V uvodnem poročilu je Arturo Calabria ugotovil, da so mnogi deželni skladi zamrznjeni, da se sploh ne spustijo sprejeti obveznosti, medtem ko hoče delavsko gibanje soočanje o ključnih problemih dežele ne družbene in gospodarske politike. Osrednje točke izrednega programa, ki bi ga morala sprejeti nova deželna vlada, morajo biti zaščita zaposlenosti, nove investicije z mobilizacijo vseh razpoložljivih virov bogastva ter preusmeritev proizvodne politike industrijskih dejavnosti, tako zasebnih (Zanussi), kot javnih (državne soudeležbe).

Calabria je ponovil stališče sindikalne federacije CGIL-CISL-UIL, da sindikat ne gre za «formule», pač pa za programe in bodo po teh ocenjevali novo deželno vlado. V tem smislu namerava sindikat zahtevati stalno soočanje z deželno vlado o nekaterih ključnih problemih, ki je izkoriščanje pasivnih ostankov prejšnjih proračunov, skratka «zamrznjenih» skladov deželnih financ, preusmerjanja industrije in kmetijstva, odnosa dežele do podjetij z državno soudeležbo.

V Trstu se je sestalo pokrajinsko vodstvo sindikata kovinarjev CISL, kateremu je tajnik Cruciani poročal o platformi kovinarjev za novo delovno pogodbo. Na koncu se je vodstvo sprejelo s 24 glasovi (proti eden, vzdržana dva) odstop slovenskega sindikalista Vojka Grgiča iz vseh sindikalnih organov CISL. Razlogov njegovega odstopa CISL ni obrazložila.

Sindikalna kronika beleži stavkovno gibanje osebja tržaške tovarne testenin «Miramar». Stavka traja že celih šest dni, ker se podjetje upira izvajanju sicer podpisane delovne pogodbe. Ker uprava poudarja, da je lastnik Pauluzzi, vrtinjar pri svojem stališču, so delavci sklenili podaljšati stavko še za tri dni, do sobote.

Partizanski zbor jutri v Miljah

Miljska občinska uprava s sodelovanjem krajevnih letoviščarske ustanove prireja jutri zvečer proslavo 30. obletnice osvoboditve s koncertom Tržaškega partizanskega zbora.

Proslava bo v občinski telovadnici (Ul. D'Annunzio 6) ob 20.30.

Nakazilo 266 milijonov lir za gorske skupnosti v deželi

Deželna uprava bo v kratkem porazdelila med gorske skupnosti Furčulane - Juljske krajine vsoto 266 milijonov lir, od tega 66,5 milijona lir od ostanka iz finančnega leta 1974 in preostalih 200 milijonov iz razpoložljivosti po proračunu za poslovnost leto 1975. Ustrezni sklep je bil sprejet na tokovski seji deželnega odbora, in sicer na ustrezen predlog odbornika za krajevne ustanove Ribezija. Gre za prispevek za začelo

Tržaška občina poziva vse krošnjarije, naj čimprej obnovijo svoja dovoljenja za leto 1976 in 1977. Za zainteresirane lahko poskrbi za obnovo pri ustreznih združenjih ali pa s tem, da knjižico z dovoljenjem prinesejo v občinski urad za trgovska dovoljenja (soba 34, 3. nadst.). Kdor ne bo poskrbel za obnovo do 30. junija 1976, se ne bo smel več ukvarjati s krošnjarstvom.

Zaradi ukinitve avtobusne proge »27« po Ul. Vespucci je župan preklical prepoved parkiranja v omejenih ulici in sicer v bližini križišč z Ul. S. Marco in z Ul. Concordia.

Zaradi javnih del na začetku Ul. delle Cave je tržaška občina začasno prepovedala parkiranje v omejenih ulici in sicer od Ul. S. Cilino do hisne številke 17. Prepoved velja do 3. decembra.

Nepojasnjene vdor v sedež radikaleev

V nedeljo zvečer je neznanec, odet v zelen vojaški plašč, skušal vlomiti v sedež radikalne stranke v Ulici San Michele 9. Vlomil je vrata in vstopil, toda hrup so slišali sosedi, ki so se pojavili na stopnišču. Tedaj je neznanec zbežal. Policisti so policijo, nakar je v sedež prispel polkovnik Cesari, član političnega urada kvestura, a je ugotovil, da neznanec ni uspelo odnesti ničesar. Verjetno tudi zato, ker v sedežu ni bilo važnih dokumentov, niti pomembnih vrednosti.

Pomeje je radikalna stranka izdala sarkastično tiskovno sporočilo, v katerem obvešča vse, da je njen sedež odprt vsaj delavnik od 19. do 20.30. Obiskovalce lahko potrkna na vrata in mu ni treba vdirati v prostore, kjer mu bodo radikali nudili vse potrebne informacije.

Aretirani voditelji sindikata venezuelskih častnikarjev

CARACAS, 26. — Sodišče v Caracasu je izdalo zaporni nalog za vse člane vodstva vsedravnega častnikarskega združenja pod obtožbo »žalitve z obtežljivimi okoliščinami«. To je prvič, da je neko venezuelsko sodišče ukazalo množično aretacijo voditeljev nekega sindikalnega organizma. Zaporni nalogi so bili izdani na osnovi prijave ravnatelja neke tiskovne agencije, proti kateremu naj bi se voditelji sindikata izrazili na žaljiv način zaradi odprave nekega uslužbenca te agencije.